

Examensarbete: 15 hp
Kurs: LÖXA2G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: HT/2019
Handledare: Martin Selander
Examinator: Ylva Odenbring

Nyckelord: Verbal kommunikation, Genus, Vuxna, Pedagoger, Språkmiljö

Abstract

I all tid har kommunikation varit det som hållit ihop världen och fått utvecklingen att gå framåt. Men hur börjar det? Anledningen till att vi intresserar oss för det här grundar sig i att vi har noterat att det finns skillnader i flickors och pojkars verbala kommunikationsutveckling. Det här i sin tur inspirerade oss till att ta reda på mer fakta kring hur det kommer sig. Vi valde att utgå från två frågeställningar, vilka löd: *på vilket sätt spelar genus roll för hur barn lär sig verbal kommunikation?* samt *vilka övriga faktorer påverkar barnens verbala kommunikationsinlärning?* för att kunna ge ett så uttömmande svar som möjligt. Den metod vi valde att använda oss av för att undersöka vilket sätt genus och eventuella övriga faktorer spelar roll för hur barn lär sig verbal kommunikation blev en översiktsstudie, då det redan fanns en uppsjö av tidigare forskning. Syftet med den här studien blev således att bidra med mer sammanställd forskning för att underlätta för yrkesverksamma och intresserade. Dessutom vill vi öppna upp ögonen för de verksamma inom förskolan hur forskningsläget ser ut, och därigenom ge dem möjlighet att motverka det resultat studien uppvisar.

Vi har grundat vår översiktsstudie på 19 artiklar som är utgivna mellan 1978–2018. Resultatet i vår studie visar att flickor är snabbare än pojkar när det kommer till att lära sig verbal kommunikation, och att exempelvis vårdnadshavarnas utbildningsnivå har en inverkan på densamma. En annan faktor som bidrar till skillnaderna är vilka lekar barnen väljer att leka samt vilka leksaker som involveras. Likaså förskolans verksamhet och personal påverkar hur barnen utvecklar sin verbala kommunikation, även om den mesta av forskningen tyder på att den största skillnaden finns i hjärnans konstruktion.

Förord

Tack till Mats Lustig, John Utbult & Viggo Fallenius för ert stöd och glada tillrop under vårt arbete med det här examensarbetet. Ett extra stort tack till våra underbara kurskamrater Frida Falkström och Sandra Dahlén som alltid funnits där för oss att bolla idéer och funderingar med!

Sist men absolut inte minst vill vi även rikta ett stort tack till vår handledare Martin Selander för all vägledning och stöd under arbetets gång.

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Vilken kunskap vill vi bidra med?	1
1.2 Varför är det här viktigt?	2
2 Syfte	2
2.1 Frågeställningar	3
3 Metod	3
3.1 Vad är en kvalitativ kontra kvantitativ metod?	4
3.2 Etiska överväganden	4
3.3 Inklusionskriterier	5
3.4 Datainsamling	5
3.4.1 Manuell sökning	6
3.4.2 Databassökning	7
3.5 Databearbetning och dataanalys	7
4 Resultat	8
4.1 Genus i barns verbala kommunikationsutveckling	8
4.1.1 Skillnader identifieras	9
4.1.2 Olika språkmiljöer	10
4.2 Övriga faktorer i barns verbala kommunikationsutveckling	11
4.2.1 Pedagoger påverkar barns verbala kommunikationsutveckling	11
4.2.2 Vuxna påverkar barns verbala kommunikationsutveckling	13
4.2.3 Förskolans verksamhet påverkar barns verbala kommunikationsutveckling	14
5 Diskussion	15
5.1 Metoddiskussion	15
5.2 Resultatdiskussion	17
5.2.1 Diskussion kring genusfaktom	17
5.2.2 Diskussion kring övriga faktorer	20
6 Avslutande reflektioner	23
7 Referenslista	25
8 Bilagor	29
Bilaga 1: Söktabell över databaser	29
Bilaga 2: PICO-verktyg för att sortera	30
Bilaga 3: Förteckning över inkluderade artiklar (titel och år)	31

1 Inledning

Vi har under hela vår uppväxt fått höra att *flickor är två år före pojkar i utvecklingen*, och på grund av det, hade vi misstankar redan innan påbörjad översiktsstudie om att flickor lär sig verbal kommunikation snabbare än pojkar. Därigenom ställde vi oss frågan om det ligger någon sanning bakom uttrycket, och började fundera på om genus spelade någon roll i hur barn lär sig verbal kommunikation. Vi ställde oss även frågan om det fanns några andra faktorer som påverkar barns språkutveckling. De forskningsfrågor vi kommer att utgå ifrån är: *på vilket sätt spelar genus roll för hur barn lär sig verbal kommunikation?* och *vilka övriga faktorer påverkar barnens verbala kommunikationsinlärning?* Vi kommer alltså att fokusera på genus i vår text, det vill säga flicka och pojke, samt vilka andra faktorer som påverkar barns verbala kommunikation. Studien har genomförts med förhoppningen att synliggöra skillnader i hur flickor och pojkar lär sig att kommunicera verbalt med andra, samt om det finns andra faktorer än genus som spelar in i hur barn tillägnar sig kunskap inom verbal kommunikation.

Förskolan ska, enligt lag, följa läroplanen för att ge barnen bästa möjliga start i livet på sitt livslånga lärande. I läroplanen för förskolan står det exempelvis att pedagoger ska forma barnen till demokratiska medborgare (Skolverket, 2018, s.5). För att det ska vara möjligt behöver barnen kunna kommunicera med andra, och det är där den verbala kommunikationen kommer in i bilden. Som skrivet ovan har vi i den här översiktsstudien intresserat oss för vilka faktorer som påverkar barnen i utvecklingen av deras verbala kommunikation, och vi vill börja med att belysa hur viktigt det är att ha förmågan att kommunicera med andra människor. Genom översiktsstudien kommer vi förhoppningsvis tydliggöra de faktorer som spelar roll i hur barn lär sig verbal kommunikation, och på så sätt ge kunskap till läsaren i hur denne ska förhålla sig till de här faktorerna och försöka motarbeta eventuella ojämlikheter.

Vi kom snabbt till insikt med att det var viktigt för oss att ha en hög validitet på studien, vilket i vårt fall betydde att vara öppna och tydligt redovisa vilket tillvägagångssätt som använts när vi sökt fram den forskning studien grundas på. Det här gör vi under metodavsnittet där vi tar upp vilka etiska överväganden vi har gjort, våra inklusionskriterier, hur datainsamlingen har genomförts, hur vi har använt manuell sökning och databassökningar samt hur datan har bearbetats och analyserats. Genom att vi tydligt skriver fram hur vi har gått tillväga i de olika stegen under arbetsprocessen ger vi vårt arbete en hög validitet, som ger läsaren en chans att granska vårt arbete och kontrollera om vi verkligen gått tillväga på samma sätt som vi påstår.

1.1 Vilken kunskap vill vi bidra med?

I läroplanen för förskolan Lpfö18 (Skolverket, 2019, s.18) framskrivs vikten av barns tidiga utveckling av språk- och kommunikationsverktyg, samt betydelsen av att vara en stöttande och närvarande pedagog i barnens lärande. Som framtida personal i förskolan blir det vårt ansvar att se till att barnen möts av en uppmuntrande miljö fylld med möjligheter till att utvecklas och tillägna sig nya kunskaper. Genom denna studie kommer det att synliggöras för oss själva, och andra inom vår framtida yrkesprofession, hur verksamma på bästa sätt kan underlätta för barn. Studien kommer dessutom att belysa hur vi kan undvika att göra skillnad på undervisningen för flickor och pojkar.

Rätten att uttrycka sig är även något som tas upp i FN:s Barnkonvention (2009, s.18) under artikel §12 och §13. Där understryks vikten av att varje barn ska ha rätt att uttrycka sig fritt

och bilda egna åsikter. Om inte barnen får chans att tillägna sig ett verbalt språk eller annan form av kommunikation så uppfyller vi inte det här kravet från Barnkonventionen, som i januari 2020 blir lag i Sverige. Det här är ännu en anledning till varför det är viktigt att få en översikt över hur den verbala kommunikationen med barn går till, och vad vi kan göra för att få alla barn att behärska redskapet verbal kommunikation på bästa sätt.

1.2 Varför är det här viktigt?

Vi anser att det här är ett viktigt ämne att forska kring då verbal kommunikation är en av de stora grundpelarna för barns livslånga lärande, samt att det är ett viktigt ämne för vår framtida yrkesprofession. Läroplanen för förskolan Lpfö18 (Skolverket, 2019, s.14) poängterar att barnen under sin tid i verksamheten ska ges förutsättningar för att lära sig verbal kommunikation, utveckla ett ordförråd, samtala med andra för olika ändamål samt uttrycka sina tankar och funderingar. Om det ska ske för alla barn, oavsett genus, är det viktigt att vi som personal inom förskolan är medvetna om hur barnen lär sig verbal kommunikation, och hur vi väljer att kommunicera med flickor respektive pojkar. Genom att belysa de möjliga skillnaderna och/eller likheterna i hur barns genus påverkar hur de lär sig verbal kommunikation, önskar vi öppna upp ögonen för pedagoger att analysera sitt eget agerande och arbeta bort eventuella skillnaderna i sitt tillvägagångssätt. Vår förhoppning är således också att bidra med kunskap, genom en översikt av tidigare forskning, inom ämnet verbal kommunikation i barns tidiga åldrar. Vi har valt att avgränsa studiens forskningsobjekt till barn i åldrarna 1–3 år.

Genom att tydliggöra likheter och/eller skillnader i barns verbala kommunikationsutveckling kopplat till genus kan pedagoger, samt vårdnadshavare, få en större insyn i hur barnen lär sig verbal kommunikation. *“En god språkförmåga hos barn är en viktig grund för framgång och även en skyddsfaktor när det gäller psykiskt välbefinnande”* (Engdahl & Ärlemalm-Hagsér, 2015, s.201). Det är de vuxnas uppgift att finnas där som stöd för barnen i deras språkutveckling, och då är det viktigt att ha så mycket information som möjligt om hur barnen lär sig verbal kommunikation. Något annat som också är viktigt att ha kunskap om är vilka faktorer som spelar roll i den verbala kommunikationsutvecklingen, så att de vuxna kan ha det i åtanke när de stöttar barnen i språkutvecklingen. De barn som har ett stort ordförråd i förskoleåldern har en större chans att kunna läsa böcker flytande senare när de kommer upp till skolåldern, poängterar Engdahl och Ärlemalm-Hagsér (2015, s. 201). Att barnen ska kunna läsa flytande är den ultimata vinsten som vårdnadshavare samt pedagoger vill uppnå enligt oss, alltså att barn ska få en så bra start i livet som möjligt. Om vi stöttar dem i deras verbala kommunikationsutveckling så tidigt som möjligt är chansen mycket större att de kan läsa flytande när de kommer upp till skolan. För att det ska vara möjligt anser vi att alla vuxna behöver vara medvetna om hur genus samt övriga faktorer spelar roll i barns verbala kommunikationsutveckling.

2 Syfte

En översiktsstudie syftar till att sammanställa det aktuella forskningsläget (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström, 2013, s.25), och vi har valt att lägga fokus på barns tidiga verbala kommunikation. Syftet med vår studie är att försöka upptäcka om det finns skillnader i barns verbala kommunikation vid en tidig ålder, beroende om det handlar om flickor eller pojkar. Anledningen till att vi har valt det här syftet är att vi under hela vår utbildning intresserat oss för hur barn börjar kommunicera verbalt, och om det finns skillnader mellan flickor och

pojkers kommunikation. Då det finns en uppsjö av forskning om just barns tidiga verbala kommunikation bestämde vi oss för att fokusera på de skillnader som eventuellt finns mellan hur flickor och pojkar lär sig kommunicera verbalt. Det motivet ledde oss fram till att göra en översiktsstudie för att försöka få fram en helhetsbild.

“Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling [...]” (Skolverket, 2018, s.8). Genom att göra den här översiktsstudien kan vi öppna upp ögonen för de faktorer som påverkar barns verbala kommunikationsutveckling, och på så sätt kan pedagoger i verksamheten få lite tips över hur de kan gå tillväga för att gynna barns verbala kommunikation.

2.1 Frågeställningar

Det är viktigt att komma underfund med specifika frågeställningar för att kunna besvara syftet, och för att upprätthålla en röd tråd genom hela studien. Det kan finnas svårigheter med att konstruera frågeställningar, men det är på grund av dem som studien förs framåt (Eriksson Barajas m.fl., 2013, s.72). Då vårt syfte är att undersöka om det kan finnas skillnader mellan flickors och pojkars tidiga verbala kommunikation blir våra frågeställningar:

- *På vilket sätt spelar genus roll för hur barn lär sig verbal kommunikation?*
- *Vilka övriga faktorer påverkar barnens verbala kommunikationsinlärning?*

Genom de här frågeställningarna kommer vi att analysera de artiklar som passar våra inklusionskriterier, och föra en diskussion kring våra upptäckter inom ämnet. Vi anser, tillsammans med forskare, att verbal kommunikation är grunden till allt och om barn tas emot väl i förskolan samt känner sig trygga och välkomnade så har de bästa möjliga förutsättningar att utveckla ett gott verbalt språk (Engdahl och Ärlemalm-Hagsér, 2015, s.193). Därför påstår vi att den här översiktsstudien är en god grund till att förstå barns verbala kommunikationsutveckling.

3 Metod

Under den här rubriken skriver vi detaljerat om vår valda metod som är en systematisk översiktsstudie med kvalitativ ansats, vilket höjer reliabiliteten på arbetet då andra kan använda samma tillvägagångssätt. En systematisk översiktsstudie sker i flera olika steg som Eriksson Barajas m.fl. (2013, s.32) förklarar i form av en punktlista, den innefattar: framskrivning av studiens utgångspunkt, formulering av forskningsfrågor, uppläggning av en strategi för datainsamling, definiera sökord och sökstrategi, bestämma vilken av den litteratur som sökts fram som ska användas i arbetet, analysera och diskutera resultatet samt dra slutsatser och skriva en sammanfattning. Vi har inte använt oss av en metaanalys som är en av flera olika sorters systematiska översiktsstudier, där man samlar ihop data från en mängd olika undersökningar för att kunna utföra statistik (ibid. s.28–30). En allmän litteraturstudie handlar om att lägga grunden för fortsatta empiriska studier, men enligt Eriksson Barajas m.fl. (2013, s.25–26) behöver forskare ha ett systematisk tillvägagångssätt för att den ska vara av god kvalitet, då en allmän litteraturstudie oftast inte är tillräckligt tillförlitlig. Med det här menas att artiklarna som sökts fram, inte har kvalitetsbedömts på ett tillfredsställande sätt så att adekvata slutsatser kan dras. Vi har därför valt att vara systematiska i vårt arbete så att vi får bästa möjliga tillförlitlighet.

Anledningen till att vi har valt att göra en översiktsstudie istället för en empirisk studie är att det finns så pass mycket tidigare forskning, och vi ansåg att en översiktsstudie var det som vi kunde bidra med. Vi kunde absolut ha gjort intervjuer för att ta reda på hur olika pedagoger ser på saken, men vi var mer intresserade av att få en övergripande bild för att kunna klargöra om det finns skillnader mellan flickors och pojkers tidiga verbala kommunikation. En annan anledning till att vi valde att genomföra en översiktsstudie var den begränsade tiden vi hade på oss att genomföra arbetet. Vi estimerade att intervjuer, observationer eller annan typ av studie som genererar egen empiri hade tagit lång tid, och inte resulterat i ett arbete som var väl genomarbetat och av en godtagbar standard. Genom att vi beslutade oss för att genomföra en översiktsstudie valde vi att fokusera på att få till ett arbete som var av god kvalitet som vi kan känna oss stolta över i framtiden.

3.1 Vad är en kvalitativ kontra kvantitativ metod?

“Det är svårt att definiera vad kvalitativa metoder är” (Ahrne & Svensson, 2015, s.10). I grund och botten uppkom den kvalitativa metoden när forskare ville ha ett annat tillvägagångssätt vid studerande av samhället och människorna i det, än den redan etablerade kvantitativa metoden (ibid. s.8–9). Kvalitativ metod kan användas för att beskriva ett tillvägagångssätt som både kan innefatta intervjuer, observationer eller som i vårt fall textanalys (ibid. s.9). Enligt Eriksson Barajas m.fl. (2013, s.53) så handlar en kvalitativ metod om att forskaren själv tillhör den diskurs som undersöks, och forskaren strävar efter att få en förståelse av ett specifikt fenomen.

En kvantitativ metod behandlar siffror och statistik enligt Rosenqvist och Andrén (2006, s.34) och de förklarar vidare att allt annat tillhör den kvalitativa metoden. Däremot förklarar Eriksson Barajas m.fl. (2013, s. 43) en kvantitativ metod som något andra forskare ska kunna återskapa och få samma eller liknande resultat, själva undersökningen ska vara regenererbar. Även om vi använder oss av en kvalitativ metod i vår översiktsstudie för att få en förståelse för hur barn tillägnar sig verbal kommunikation, så är de artiklar vi har valt mestadels kvantitativa då deras data behandlar siffror och statistik. Forskarna i artiklarna har använt sig av enkäter samt observationer när de genomfört sina studier, och därefter sammanställt diagram samt tabeller. Genom att författarna av artiklarna tydligt har skrivit in sina data i studierna ska den vara regenererbar, men det är inte det vi har intresserat oss för i den här översiktsstudien. Det vi har intresserat oss av i vår översiktsstudie är författarnas resultat av sin forskning, snarare än att framställa egen empiri inom forskningsämnet.

3.2 Etiska överväganden

Inom all forskning är det viktigt att ta etiska överväganden i beaktning, då det anses vara av god forskningstradition enligt Vetenskapsrådet (2017, s.12). I en översiktsstudie handlar det om att ha med artiklar och avhandlingar som är etiskt försvarbara och validerbara, vilket är de huvudsakliga etiska överväganden vi har applicerat på vårt arbete. *“En etik kan vi inte ha utan att vara medvetna om den. En etik kan vi inte heller ha utan att ha reflekterat”* (Vetenskapsrådet, 2017, s.12). För oss gällde det alltså att reflektera när vi analyserade och jämförde artiklarna för att vara etiskt korrekta. Att utgå från bland annat frågan *vad är syftet med undersökningen* bör enligt Bjørndal (2005, s.141) vara det forskare startar sina studier med, för att vara säkra på att ha ett etiskt tillvägagångssätt. Då vi valt att göra en översiktsstudie har vi hela tiden utgått från vårt syfte under processen med uppsökning av forskning, sortering av artiklar, analysering av resultat och sammanfattande diskussion.

När en systematisk litteraturstudie ska genomföras bör som ovan nämnts etiska överväganden rörande val av artiklar göras, vilket betyder att när artiklar väljs ut är det viktigt att välja studier som har granskats av en etisk kommitté (Eriksson Barajas m.fl., 2013, s.69–70). I och med att det här är en översiktsstudie betyder det att, till skillnad från exempelvis intervjuer, de frågeställningar som efterfrågas ställs mot litteraturen istället för till människor (ibid. s.70). Vidare menas även att all litteratur/artiklar som hittats ska presenteras då det inte är etiskt att redogöra för litteratur som endast stödjer ens frågeställningar. För att en forskning ska vara trovärdig krävs det att forskningen är noggrann och systematisk, forskaren ska kunna visa det för läsaren. För att själva forskaren ska vara trovärdig krävs det att denne är påläst inom ämnet och har erfarenhet (Dahlin-Ivanoff, 2015, s.91).

3.3 Inklusionskriterier

För att vi skulle överväga att ta med en artikel i vår studie behövde den uppfylla våra inklusionskriterier, något som Eriksson Barajas m.fl. (2013, s.98) beskriver som de kriterier som något eller någon måste uppfylla för att få delta i en undersökning. Kriterierna i den här översiktsstudien hänger samman med de sökord som används: gender, communication och preschool eller synonymer till dessa samt de svenska motsvarigheterna till orden. Fanns något eller några av de här orden med i titeln lästes abstractet av artikeln för att se om artikeln gick vidare till nästa steg av urvalsprocessen. För att begränsa urvalet av artiklar valdes följande kriterier:

- Studier som handlar om barn i förskoleålder
- Studier som beskriver verbal kommunikationsutveckling
- Studier som behandlar genusskillnader i verbal kommunikationsutveckling hos barn i förskoleålder
- Studier som tar upp andra faktorer än genus som påverkar barns verbala
- Studier som är granskade/ “peer reviewed”

Efter att vi hade hittat adekvata artiklar lästes de igenom i sin helhet för att se om de fortfarande uppfyllde kraven, och om artiklarna gjorde det inkluderades de i vår översiktsstudie.

3.4 Datainsamling

I det här avsnittet kommer det att redovisas vilka sökstrategier och databaser vi har använt oss av när tidigare forskning söktes fram, som översiktsstudien kommer att grundas på. Vårt syfte är att ta reda på om genus spelar roll för hur flickor och pojkar lär sig verbal kommunikation, samt vilka andra faktorer som kan påverka. I litteratursökningarna använde vi oss som ovan nämnts av sökord såsom gender + communication + preschool och liknande synonymer. Att det måste finnas tillräckligt mycket tidigare forskning av en hög standard som analysen och slutsatsen kan grundas på är av stor vikt, enligt Eriksson Barajas m.fl. (2013, s.26–27). I vår litteratursökning förhöll vi oss till det här och använde oss endast av artiklar, och annan forskning som uppfyllde våra inklusionskriterier, vilket genererade resultat av hög standard.

Översiktsstudier börjar alltid med att de som forskar gör en omfattande litteraturgenomgång vilket Eriksson Barajas m.fl. (2013, s.25) belyser. Det här arbetet inleddes med att tidigare forskning söktes fram i olika databaser vi fick tillgång till genom Göteborgs Universitet såsom Education Research Complete, ERIC (Educational Resources Information Center) och Education Collection. Då studiens frågeställningar behandlar frågan om hur barnen lär sig

verbal kommunikation och om genus spelar någon roll, behövde vi komma underfund med vilka sökord som genererade bäst resultat. De artiklar och studier som valdes nådde upp till tidigare nämnda kriterier. Verktuget PICO står för Population, Intervention, Context och Outcome, och Friberg (2017, s.41–42) förespråkar att det här sättet att göra sökningar underlättar att bryta ner frågeställningar. I den här översiktsstudien användes PICO för att kunna säkerställa att de artiklar och tidigare forskning som behandlas uppfyller inklusionskriterierna (se bilaga 2). För att undvika artiklar med låg kvalitet kryssades en ruta där det står “peer review” i, det här resulterade i att endast artiklar som blivit granskade av en annan forskare eller någon annan som är insatt i ämnet kom upp. Det i sin tur resulterade i artiklar av hög standard.

Vidare kommer tillvägagångssättet för litteratursökningen att detaljerat beskrivas i form av tabeller som visar vilka sökord som har använts (se bilaga 1 & 2), även kombinationen av sökord kommer att redogöras för så att det blir tydligt för läsaren hur vi har gått tillväga. Genom den här detaljerade beskrivningen kan läsaren själv genomföra en sökning och få fram samma sökresultat, det här stärker validiteten av arbetet, då det går att “följa våra fotspår” samt kontrollera att sökorden genererat de resultat som redovisats (Eriksson Barajas m.fl., 2013, s.52). Vi kommer även att använda oss av den litteratur som vi har haft tillgång till under utbildningen för att se vad forskarna dragit för slutsatser i den.

3.4.1 Manuell sökning

Genom att gå igenom den litteratur vi haft tidigare under utbildningen, samt relevant litteratur som kommer användas i de avslutande kurserna på utbildningen, kommer vi i den här översiktsstudien att använda en “manuell sökning”. En manuell sökning är något som Eriksson Barajas m.fl. (2013, s.74) samt Östlundh (2017, s.61–62) beskriver och det innebär att referenslistorna i den litteratur som finns till förfogande har granskats, för att kunna upptäcka ytterligare intressant forskning som kan bidra till studien. Vid genomgången av tidigare kurslitteratur valde vi att fokusera på de kurser som är relevanta för vår studie, vilket i det här fallet är de kurser som behandlat språk och kommunikation samt uppsatsskrivande. Relevanta kapitel tittades närmare på och referenslistorna letades fram. Titlarna på aktuella referenser markerades och söktes fram genom att googla för att se om böckerna fanns tillgängliga i “PDF-format”, samt att vi sökte på Universitetsbibliotekets hemsida för att se om böckerna gick att låna från dem. De texter som redan vid första anblick inte uppfyllde våra kriterier sållades bort, medan de texter som var relevanta för vår studie lästes i fulltext och användes i arbetet.

Manuell sökning har även använts i samband med Google-sökningar av relevanta begrepp samt anteckningar som gjorts under utbildningens gång där föreläsare nämnt forskning utan att källhänvisa. Tidigare under utbildningen nämnde en föreläsare att det hade gjorts forskning i Gävle, där personal i förskolan blev observerade av sina kollegor kring hur de samtalande med barnen på avdelningen de jobbade på, och om de gjorde någon skillnad på hur de tilltalade flickor och pojkar. Den 7 november gjordes en sökning på Google där det skrevs in: *förskola Gävle kommunikation med barn*, det fjärde resultatet som dök upp var “Förskolans kommunikationsmiljö. Betraktelser och reflektioner kring Gävle förskolors kommunikativa möjligheter” (Pettersson & Magnusson, 2017) vilket vi ansåg lät som den forskningen föreläsaren hade pratat om. Boken laddades ner i “PDF-format” och lästes igenom, relevanta delar valdes ut för översiktsstudien och manuell sökning användes genom att kolla på bokens referenser och sedan söka fram de artiklar som ytterligare passade in i studien.

3.4.2 Databassökning

Själva sökprocessen är inte linjär utan snarare rhizomatisk, då den går fram och tillbaka samt upp och ner (Östlundh, 2017, s.60). För att bevara fokuset på sökningarna är det viktigt att dokumentera kontinuerligt under sökandet. Det är även betydelsefullt att experimentera med sökord och databaser för att expandera möjligheten att finna relevanta artiklar. Bara för att en kombination av sökord inte genererar något resultat i en databas, utesluter inte det att en annan databas ger mängder av sökresultat vid användning av samma sökord.

“*Informationssökning är starkt kontextbunden och varje sökning kräver sitt unika tillvägagångssätt*” (Östlundh, 2017, s.60). I våra databassökningar prövade vi en mängd olika ordkombinationer för att se vad vi kunde få fram, och de tidigare nämnda databaserna som Göteborgs Universitet gett oss tillgång till söktes av.

Vi fann att de mest relevanta sökorden var: *gender, verbal communication, toddler* och *language* i olika kombinationer. Mellan sökorden användes AND, OR och + för att få så många relevanta träffar som möjligt. Enbart Education Collection användes i slutändan då det upplevdes att de andra databaserna endast gav irrelevanta resultat. Förutom de mest relevanta sökorden användes en rad andra sökord som gav andra träffar, för det resultatet se bilaga 1. Dessutom genomfördes andra sökningar som inte är skrivna i bilagan då de inte gav någon relevant litteratur. Vi gjorde individuella sökningar och resultaten antecknades, för att sedan slå ihop våra resultat till en bilaga för att visa hur sökningen har genomförts (se bilaga 1). Vi har medvetet valt att ha med artiklar från diverse olika år för att se om forskningen har ändrats genom åren. Artiklarna som har valts ut var från runt om i världen, och vi anser att de var relevanta för våra frågeställningar, men vi upptäckte att det är svårt att hitta litteratur från Norden specifikt. Vi anser, trots det här, att den forskning vi har funnit representerar våra frågeställningar bra.

3.5 Databearbetning och dataanalys

Enligt Alvehus (2019, s.110) är det under den här rubriken det ska stå om hur vi har gått tillväga när analysen av artiklarna utförts. När artiklarna gick igenom valde vi att dela upp dem i de faktorer som forskarna själva kommit fram till hade en påverkan på barns verbala kommunikationsinlärning, se vidare rubrik 4. De analyserade artiklarna som söktes fram lästes igenom ytterligare en gång av oss alla tre, för att en djupare förståelse av innehållet skulle uppnås. En kortare sammanfattning av artiklarna skrevs som stöd för att vara säkra på att de teman artiklarna behandlade var uppfattat korrekt. Sammanfattningen innehöll även en sammanställning av de delar av texten som vi hade markerat med överstrykningspennor, för att samla allt innehåll som är relevant för vår studie på ett och samma ställe. Efter att alla artiklar var uppsökta och lästa sorterades dom efter likheter och/eller skillnader i olika aspekter, såsom metod, teori och syften. Därefter sorterades artiklarna ytterligare en gång för att para ihop de artiklar som hade liknande “teman” (Friberg, 2017, s.148–150). Vi upptäckte att det var svårt att sortera artiklarna då många behandlade samma tema men hade olika fokus, vilket ledde oss in på att dela upp artiklarna som vi skrivit ut i en slags fysisk mindmap för att få en övergripande blick. När den här sorteringen var genomförd kunde vi jämföra artiklarna som behandlade samma tema och försöka se mönster som vi sedan kunde redogöra för i vårt resultatavsnitt.

4 Resultat

För att ge läsaren en översikt över forskningsläget kommer resultatstycket struktureras på följande sätt: först kommer ett avsnitt om barns språkutveckling i allmänhet innan vi går in på skillnaderna som har upptäckts i hur flickor och pojkar lär sig att kommunicera verbalt med andra. Sedan följer ett avsnitt som tar upp andra faktorer än genus som påverkar hur barn lär sig att kommunicera med andra. Innan vi går in på de artiklar som har valts ut till vår översiktsstudie skulle vi vilja klargöra dels hur språk uppstår och varför ett sociokulturellt perspektiv har anlagts.

Barns språkutveckling sker genom ett sociokulturellt samt kognitivt sammanhang och varje individuellt barns språk har en tidig prägel av dennes språkliga omgivning (Strömqvist, 2010, s.57–58). Jollrandet barn använder sig av är en egen form av språk där det går att ana vilket sorts språk barnet anpassar sig till. Barns språkinlärning sker mestadels i en adaptiv utsträckning där barn lagrar information utefter de situationer som de medverkar i och därefter anpassar den informationen till nya situationer. *“Under ett normalt liv fortsätter språkinläraren att organisera och omorganisera sitt språk i samspel med sin omgivning”* (Strömqvist, 2010, s.57–58). Ett barns språk anpassas alltså efter de personer som hon eller han interagerar med, för att försöka passa in i sin omgivning.

Den sociokulturella teorin samt Vygotskij menade att språket var de kulturella redskapens redskap, då det utan språk inte går att navigera i sin omgivning överhuvudtaget (Säljö, 2017, s.256). En av de viktigaste aspekterna i den sociokulturella teorin är att språket alltid uppstår i samspel med andra. Appropriering är ett begrepp inom den sociokulturella teorin som används för att redogöra för hur människor tillägnar sig lärande, och Säljö (2017, s.259) visar på att den appropriering som sker av små barn är av största betydelse. Det här är något vi ställer oss bakom när vi undersöker om genus eller andra faktorer påverkar barns verbala kommunikationsutveckling. Det sociokulturella synsättet kommer nu att stödjas i form av de artiklar vi sökt fram.

MacArthur-Bates Communicative Development Inventories är något som majoriteten av artiklarna tar upp, och är ett standardiserat test för att undersöka barns språkkompetens. MacArthur-Bates CDI finns i flertalet länder och har anpassats till varje land för att fånga upp eventuella kulturella skillnader. En annan aspekt som tas upp i artiklarna är IFSP som står för Individualized Family Service Plans (Greenwood, Walker & Buzhardt, 2010) och är ett sorts socialt stöd för familjer i USA som behöver det, liknande socialbidrag här i Sverige.

4.1 Genus i barns verbala kommunikationsutveckling

Genus beskrivs som något som görs i socialt samspel, och att det inte har något att göra med biologisk könstillhörighet (West & Zimmerman, 1987, s.130). I sin studie ställer sig Emilsson och Johansson (2013, s.57) bakom den här definitionen när de upptäckte att pedagoger tilltalar flickor och pojkar annorlunda. Författarna konstaterar dock att det krävs mer forskning för att fastställa mer exakt vad det här beror på. Pojkar ses oftast som de som tar mest plats när det kommer till verbal kommunikation, då det finns en rådande norm om att pojkighet är normer som styr vad flickighet är (Emilsson & Johansson, 2013, s.67). Trots det menar författarna att flickorna är de som är mest troliga att initiera verbal kommunikation och till synes verkar vara mer bekväma med det, jämfört med pojkarna.

Inom socialt kön eller genus finns det en rad olika teorier om hur det uppstår. Enligt Evertsson (2016, s.54) så handlar en av de här teorierna om hur genus skapas i hemmet. *“Pojkar och flickor socialiseras in i en könsroll tidigt under uppväxten, eftersom mödrar och fäder fostrar sina barn på samma sätt som de själva blivit fostrade [...]”* (Evertsson, 2016, s.54). I den teorin inkorporeras flickors samt pojkars könsroller tidigt och befästs varje dag, år ut och år in. Författaren skriver vidare om hur fenomenet genus har konsekvenser i alla människors liv, då vårt genus finns med oss hela tiden. Det är inget vi kan stänga av helt plötsligt, utan genus spelar roll i dagens alla stunder, och vi människor blir bemötta utefter vilket genus vi har och så blir våra relationer påverkade av det. (ibid. s.54)

4.1.1 Skillnader identifieras

Gemensamt för tidigare forskning, som vi har tagit del av, är att samtliga studier upptäckte skillnader på hur flickor och pojkar börjar använda sig av verbal kommunikation. Exempelvis genomfördes en undersökning bland barn i åldrarna 0–4 år där det fokuserades på skillnader i språkinläring inom olika åldersgrupper och biologiska kön (Frota, Butler, Correia, Severino, Vicente & Vigário, 2016, s.530,533). Resultatet av studien var att i alla åldersgrupper hade flickorna högre resultat än pojkarna, författarna menar därför att flickor lär sig ordkombinationer snabbare än pojkar och ju äldre barnen är desto fler ordkombinationer kan de. Även Marjanovič-Umek, Fekonja, Kranjc och Bajc (2008, s.331,334) har kommit fram till ett liknande resultat i sin studie, då resultatet av deras enkätundersökning var att föräldrar till barn i 1–3 årsåldern upplevde att flickor var mer språkligt begåvade än pojkar i samma ålder.

Resultatet i Marjanovič-Umeks och Fekonja-Peklajs (2017, s.97) studie pekar även den på att flickor presterar bättre än pojkar verbalt. Författarna hävdar att genuskillnader i språket till viss del beror på hur hjärnan i sig är uppbyggd, och det handlar även om förväntningar samt normer om flickighet samt pojkighet. I studien upptäcktes det att vårdnadshavare tenderar att behandla pojkar och flickor olika på grund av deras genus, vilket författarna kopplar till skillnader i hur de pratar med och till barnen. Även Galsworthy, Dionne, Dale och Plomin (2000, s.206) påvisar att vårdnadshavare pratar mer med flickor än vad de gör med pojkar, men författarna konkretiserar även att flickor är mer benägna att kommunicera. *“[E]ven if parents do talk more to young girls than young boys, it could be the result of more verbally able girls eliciting more verbal interaction”* (Galsworthy et al., 2000, s.206). De konstaterar vidare att könskörtelhormon påverkar barns språkutveckling, och att biologiska effekter i livmodern har att göra med skillnaderna mellan flickor och pojkars kommunikationsutveckling (ibid, s.212). Anledningen till att flickor har lättare för språk än vad pojkar har beror enligt Crow (1996, s.249) på X-kromosomen, och det ansluter sig även Bouchard, Trudeau, Sutton och Boudreault (2009, s.688) till, med tillägget att flickors hjärnor mognar snabbare än pojkars.

Flickor har ett övertag när det gäller språket då de uttalar sitt första ord tidigare, artikulerar tydligare och använder längre meningsbyggnad än pojkarna, fastslår Brekke Stangeland, Lundetrae och Reikerås (2018, s.375). Att flickor intresserar sig mer för verbala aktiviteter såsom hemvrån eller familjelekar, medan pojkar snarare föredrar aktiva lekar, kopplar Brekke Stangeland et al. (2018, s.378) samman med anledningen till att flickor har ett övertag i språkproduktion gentemot pojkar upp till en viss ålder. Simonsen, Kristoffersen, Bleses, Wehberg och Jørgensen (2014, s.28) konstaterar även de i sin studie att flickor övertrumfar pojkar i fråga om språkkompetens, och att det verkar vara ännu mer överensstämmande i Norge jämfört med övriga länder. Något som övriga studier vi tagit del av också har uppfattat är att det verkar finnas ett *“tak”* vid ungefär tre års ålder, då pojkarna kommer ikapp flickorna

och skillnaden inte längre är påtaglig (Frota et al., 2016, s.534–535; Simonsen et al., 2014, s.23–24; Eriksson et al., 2012, s.336).

4.1.2 Olika språkmiljöer

När det kommer till språkinläring i samband med genus kan det nu konstaterats att flickor lär sig snabbare än pojkar, och det är inget undantag även när det kommer till tvillingpar. Även bland tvillingpar är flickor före pojkar i språkutvecklingen, vilket kan bero på de olika kromosomer som flickor och pojkar har (Galsworthy et al., 2000, s.214; Crow 1996, s.249). Miljömässiga faktorer spelar roll i tvillingparets språkutveckling, där den miljömässiga faktorn är större än den genetiska faktorn (Van Hulle, Goldsmith & Lemery, 2004, s.908). Om en pojke har en tvillingsyster är det större chans att han lär sig mer språk från sin syster än om han hade haft en tvillingbror, då brodern ligger på samma nivå som han själv, vilket beror på att flickor är naturligt mer avancerade när det kommer till språk än vad pojkar är. Det samma gäller om en flicka har en tvillingsyster, här är det större chans att tvillingparet är mer avancerat då de är två systrar än om det hade handlat om en flicka och en pojke (Galsworthy et al., 2000, s.213). Den språkmiljö som barn vistas i kan även påverkas av vårdnadshavarnas förhållningssätt till samtal med barn. Att vårdnadshavarna samtalar olika med flickor och pojkar är inte något som gynnar barnens språkliga utveckling utan kan snarare bidra till att skillnaden mellan flickor och pojkars kommunikationskompetens ökar (Marjanovič-Umek & Fekonja-Peklaj, 2017, s.107).

Forskningen visar även att mödrar med högre utbildningsnivå försöker undvika att stereotypisera barnets genus när de interagerar med dem, men också att vårdnadshavare frekvent gör skillnad i konversationer med sina barn beroende på barnets genus. Däremot är genuskillnader mer tydliga hos mödrar med en lägre utbildningsnivå, när det kommer till språkliga interaktioner (Schachter, Shore, Hodapp, Chalfin & Bundy, 1978, s.391; Marjanovič-Umek & Fekonja-Peklaj, 2017, s.99). *“The higher the education of parents, the higher the scores they gave to their toddlers [...]”* (Marjanovič-Umek et al., 2011, s.34). Vårdnadshavarnas utbildningsnivå har med andra ord inflytande på hur de bedömer barnens språkliga kompetens beroende på vilket genus barnet har, där vårdnadshavarna gav flickor bättre bedömningar än pojkar.

I Lindsey, Creemen och Calderas (2010, s.400) studie, som genomfördes i ett laboratorium, framkommer det att vårdnadshavare i USA flitigt leker tillsammans med sina småbarn. När det kommer till verbal kommunikation användes den inte alltid olika beroende på vilket genus barnet hade. Det handlade snarare om vilka specifika leksituationer familjen ingick i, såsom läsning, fordons- och hemvrå-lekar, eller om det var omvårdnadssituationer. När flickor och pojkar blev tilldelade dockor att leka med var deras lek liknade varandra och genuskillnader var inte synliga. Det är först när möjligheten att få välja leksak själv uppstår, som genuskillnaderna blir synliga. Resultaten visade att under omvårdnadssituationerna gav vårdnadshavarna barnen fler tillfällen till verbal interaktion än vad de gjorde under leksituationerna (Lindsey et al., 2010, s.402,408). I världen idag finns det normer om flickighet och pojkighet, och enligt flera andra studier (se bl.a. Eriksson et al., 2012, s.328; Brekke Stangeland et al., 2018, s.378) påverkar valet av leksaker hur mycket verbal kommunikation som uppstår. Något som O’Brien och Nagle (1987, s.277) upptäckte när de undersökte hur vårdnadshavare samtalar med sina barn var att det inte spelade någon roll vilket genus barnet hade, utan sättet de kommunicerade med barnen var beroende av vilken

typ av leksak de hade framför sig. Typiska flickleksaker såsom dockor genererade mer kommunikation mellan vårdnadshavare och barn än vad det gjorde när typiska pojkleksaker såsom fordon fanns tillgängliga, mängden av kommunikation hade alltså inget med barnets genus att göra (ibid. s.275).

4.2 Övriga faktorer i barns verbala kommunikationsutveckling

I kontrast till genus skriver Greenwood et al. (2010, s.310) om andra faktorer som kan påverka små barns språkutveckling. De har undersökt om det finns skillnader i utvecklingen av verbal kommunikation om barnen har fått tagit del av det amerikanska stödet IFSP eller inte. I sin inledning sammanfattar författarna sin studie med att barnets kommunikationsutveckling var beroende av vilken IFSP-status det hade och inte vilket biologiskt kön eller hemspråk som barnet hade. Något annat som också var beroende av IFSP-status enligt Greenwood et al. (2010, s.310) var olika förmågor som barnen tillägnar sig så som gester, olika läten, enordsfraser samt flerordsfraser. Författarna fortsätter med att tydliggöra deras resultat om att barn som har fått tillgång till IFSP senare började tillägna sig olika läten och enordsfraser samt flerordsfraser långsammare generellt. Utvecklingen över tid hade också ett signifikant lägre genomsnitt på avancerade nyckelförmågor i kommunikationen när de var 36 månader gamla.

4.2.1 Pedagoger påverkar barns verbala kommunikationsutveckling

En återkommande faktor i litteraturen som kan påverka barnen och deras verbala kommunikationsutveckling är pedagoger som arbetar inom förskolan. Både Öhman (1999, s.10) samt Pramling Samuelsson och Sheridan (2006, s.72) poängterar vikten av att de som arbetar i förskolans dagliga verksamhet ska agera som bra förebilder för barnen i deras utveckling av verbal kommunikation. Personalen ska ge barnen likvärdiga möjligheter till lärande inom verksamheten och det skall göras genom att erbjuda barnen meningsfulla sammanhang och aktiviteter som stimulerar dem. Det görs exempelvis genom att samtala med barnen om sådant som intresserar dem, och under samtalets gång utmana barnet genom att använda ord som är strax över den verbala kommunikationsnivå som barnet befinner sig på. Pedagogen ska också initiera samtal om sådant som är nytt och främmande för barnet för att utmana inläringen av nya ord som är synonymer och besläktade med de ord som barnen redan kan (Pramling Samuelsson & Sheridan, 2006, s.72; Cabell, Justice, McGinty, DeCoster, & Forston, 2014, s.89).

I en studie genomförd av Pettersson och Magnusson (2017, s.95) lyfts det fram att förskollärare som deltog uppfattade det som extra viktigt att samtala mycket med ettåringar medan två- och treåringarna främst behöver stöd i kommunikation med varandra. Barns utveckling av verbal kommunikation är också beroende av att de som arbetar i förskolan tillgodoser barnen med möjligheter till att samspela med omgivningen, både med de vuxna som jobbar på förskolan men också med de andra barnen på avdelningen (ibid. s.74). Som pedagog inom förskolan ska det egna förhållningssättet inte påverka bemötandet av barnen, annan forskning i den här översiktsstudien poängterar inte det. Däremot belyser Öhman (1999, s.10) problematiken med att det egna biologiska könet påverkar hur pedagogerna agerar med barnen, då det finns olika uppfattningar kring hur flickor respektive pojkar bör vara. Om två barn agerar på samma sätt men har olika genus beskrivs en flicka som högljudd och störande medan pojken är en *typisk pojke*. Inte heller ska det egna biologiska könet hos

pedagogen påverka vilka krav som ställs på barnen beroende på deras genus, de ska få samma krav ställda på sig oavsett om de är flickor eller pojkar (ibid. s. 10–14).

Att arbeta inom förskolan ställer krav på kunskaper hos den vuxne, för att stötta barnen i deras lärande av verbal kommunikation behöver den som lär ut ha kunskap inom ämnet. Som tidigare nämnts bör barnen utmanas genom att svårighetsgraden på samtalen ligger strax över barnets egen samtalsförmåga (Pramling Samuelsson och Sheridan, 2006, s.72). Det är också något som Pettersson och Magnusson (2017, s.94) behandlar då de skriver att pedagoger ska använda sig av ett nyanserat språk i samtal med barnen, men att språket samtidigt ska korrigeras efter barnets utvecklingsfas. De lägger även vikt vid betydelsen av att samtala med barnen under tiden som de håller på med en annan, för barnen känd, aktivitet såsom en matsituation eller en tambursituation. Personalen inom förskolan ska alltså inte se samtal som något som behöver planeras utan det ska kunna ske spontant under dagen (Pettersson Magnusson, 2017, s.95; Marjanovič-Umek, Fekonja, Podlesek & Kranjc, 2011, s.38). Författarna belyser också vikten av att personal inom förskolan ska ha kunskap kring att hjälpa barnen att sätta ord på deras känslor, så att barnen lär sig att samtala om saker som exempelvis gör de upprörda istället för att de hamnar i affekt och konflikt uppstår (ibid. s.94). De problematiserar även personalen inom förskolans engagemang för kommunikationsutvecklingen hos barnen:

Ett sådant område där intresse och kunskaper kan skilja sig åt är kommunikativa förmågor hos pedagogerna där det på ett tydligt sätt visar sig att det alltid är lättare att uppnå en god kommunikation med barnen om pedagogen själv har kunskapen och ett intresse inom området.

(Pettersson & Magnusson, 2017, s.84)

Pedagogerna är de som är med barnen störst del av dagen och har även utbildning i hur barn lär sig verbalt språk (Brekke Stangeland et al., 2018, s.375). Genom att pedagoger använder sig av den kunskapen kan de motverka att det uppstår skillnader i utbildningen för barnen beroende på vilken verksamhet barnen blir placerade i. Det här är något som uppstått i den kanadensiska provinsen Québec, där det observerats stora skillnader i stödet som barnen får av pedagogerna i sin språkliga utveckling (Bouchard et al., 2009, s.686). Det är upp till pedagogerna i förskolan att använda sin yrkeskompetens till att säkerställa att flickor och pojkar deltar på lika villkor i förskolan, vilket även gör det enklare att jämföra och skatta barns språkkompetens (Marjanovič-Umek et al., 2011, s.39). En viktig kompetens hos personalen i förskolan är att ha kunskap om hur barn, som inte utvecklas i samma takt som andra barn i samma ålder, ska stödjas för att på bästa sätt gynna deras verbala kommunikationsutveckling (Pettersson & Magnusson, 2017, s.87). I varje barngrupp måste de här barnen identifieras så att verksamheten kan anpassas efter deras behov, att behandla alla lika är inte det som gör någonting rättvist, utan det är när man tillgodoser alla olika behov som utbildningen blir rättvis och alla barn får chans till att utvecklas (Hejlskov Elvén & Edfelt, 2017, s.131). Språket är en av grundpelarna i det livslånga lärandet, vilket gör det ytterst viktigt att identifiera barn som riskerar problem längre fram i livet vid ett så tidigt stadium som möjligt (Simonsen et al., 2014, s.4). De här barnen är det särskilt viktigt att personalen inom förskolan samtalar med, då de på egen hand har svårt att hitta någon som är i samma utvecklingsfas som dem själva (Pettersson & Magnusson, 2017, s.95).

4.2.2 Vuxna påverkar barns verbala kommunikationsutveckling

Ett återkommande tema i litteraturen är den vuxnes roll i barnens verbala kommunikationsutveckling. Då det på engelska ofta används ordet “adult” och inte “teacher” eller “parent” har i den här översiktsstudien tolkats som att det gäller både vårdnadshavare och pedagoger på förskolan. Att vuxna samtalar med barnen är en viktig bidragande faktor till att barnet utvecklar ett nyanserat talspråk, då det är viktigt att inte bara tala *till* barnen utan att tala *med* barnen samt att kontinuerligt läsa för dem (Zimmerman, Gilkerson, Richards, Christakis, Xu & Gray, 2009, s.342). Samtal mellan barn och vuxna framskrivs av flera författare som en komponent med stor inverkan på barns progression inom verbal kommunikation (Cabell et al., 2014, s.81; Weizman & Snow, 2001, s.265). Dialoger mellan vuxna och barn är något som accelererar barnens inläring av verbal kommunikation, sannolikt i större mån än bokläsning (Cabell et al., 2014, s.81). Barn behöver få så mycket verbal språkstimulans som möjligt innan de fyllt 3 år, då det hjälper barn med att inhämta kunskap inom verbal kommunikation samt att det hjälper deras kognitiva utveckling (Zimmerman et al., 2009, s.343; Cabell et al., 2014, s.81). Författarna antyder att barn tillägnar sig kunskap inom verbal kommunikation genom att höra vuxna tala, och då inte endast till barnet själv, utan den vuxne kan föra en dialog med vem som helst och barnet lär sig genom att lyssna på vad de säger (Zimmerman et al., 2009, s.347; Cabell et al., 2014, s.81). När små barn fortfarande befinner sig i ett “preverbalt” stadie försöker de härma de språkljud som de hör omkring sig, för att försöka få till verbala yttranden som påminner om de ord som vuxna använder (Marjanovič-Umek et al., 2008, s.327).

För att som vuxen effektivisera barns utveckling inom verbal kommunikation ska ens eget språk ligga på en svårighetsnivå som är strax över barnets, det gäller alltså alla vuxna och inte endast förskollärare (Zimmerman et al., 2009, s.347; Pramling Samuelsson & Sheridan, 2006, s.72; Pettersson & Magnusson, 2017, s.95). Samtalsämnen bör handla om saker som intresserar barnen, då barnen lär sig mer och snabbare om de är intresserade av innehållet i samtalet (Pramling Samuelsson & Sheridan, 2006, s.72; Cabell et al., 2014, s.89). “[C]hildren acquire more words when parents talk about topics that interests children” (Cabell et al., 2014, s.89). Något som också tas upp som fördelaktigt för barns utveckling är rättelser av deras verbala kommunikation, om barnet använder ett ord på fel sätt eller använder fel ord bör den vuxne rätta barnet. Därefter får barnet chans att laborera med ordet och lära sig hur ordet ska användas på korrekt sätt (Zimmerman et al., 2009, s.347).

Undersökningar som genomförts visar på att vårdnadshavarnas utbildningsnivå samt samhällsklass influerar hur mycket samt hur snabbt barnen tillägnar sig nya kunskaper inom verbal kommunikation (Weizman & Snow, 2001, s.265). Mödrar som har en högre utbildningsnivå förväntar sig mer av sina barn vid en tidigare ålder jämfört med mödrar som har en lägre utbildningsnivå, där de istället inte anpassar sig lika snabbt till deras barns utveckling (Marjanovič-Umek et al., 2008, s.329). Har vårdnadshavarna hög utbildningsnivå kommer deras barn vid 3 års ålder att ha hört närmare 40 miljoner ord, medan barn i medelklass-förhållanden får höra 20 miljoner ord och barn till bidragstagande vårdnadshavare hör omkring 10 miljoner ord. Det här bidrar till att barnen som fått höra flest ord är de barn som sedan utvecklar det största ordförrådet (Weizman & Snow, 2001, s.265). När barnen är mellan ett och tre år finner författarna stora skillnader i hur många ord per timme som barnen får höra från sina vårdnadshavare (ibid. s.277). De högutbildade vårdnadshavarna talar med 2,100 ord i timmen, medelklassvårdnadshavarna använder 1,200 ord i timmen och de bidragstagande vårdnadshavarna talar med 600 ord i timmen. Det här är något som är

alarmerande och långt ifrån optimalt då barn innan 3 års ålder som tidigare nämnts behöver rikligt med verbal stimulans (Zimmerman et al., 2009, s.343; Cabell et al., 2014, s.81).

Vårdnadshavarnas utbildning hör ihop med familjemiljön belyser Marjanovič-Umek et al. (2011, s.26), det kan man tydligt se under barnets utveckling samt hur vårdnadshavarna interagerar med barnet inom just den verbala kommunikationen. Det finns en viss partiskhet inom studien då de högutbildade vårdnadshavarna gav barnen höga poäng när de svarade på enkäter om deras barns kommunikationsförmågor, då de anser att deras barn har större kunskap. De vårdnadshavare som hade en lägre utbildningsnivå gjorde snarare motsatsen och underskattade sina barns språkliga kunskap. Det har varit kutym att låta vårdnadshavare svara på enkäter för att mäta barns språkförmåga enligt Brekke Stangeland et al. (2018, s.375), författarna hävdar därmed att studierna varit partiska och att det behövs mer forskning. Även Simonsen et al. (2014, s.7) poängterar att det blir partiskt när vårdnadshavare skattar barns språkkompetens, *“there is always a risk that parents both over-report and under-report on their children’s skills”* (Simonsen et al. 2014, s.7). Att vårdnadshavare är med och bedömer barns språkförmåga då de står sina barn närmast, är viktigt och något som också Marjanovič-Umek et al. (2011, s.25) belyser starkt.

Genom att se till en vanlig vardagssituation ska den vuxne finnas med vid sidan av barnet och stödja det i sin progression av verbal kommunikation, vilket Cabell et al. (2014, s.81) anser kan leda till att det vardagliga Tv-tittandet blir till en lärandesituation. Ställs öppna frågor till barnet kring innehållet eller händelseförloppet av programmet de tittar på resulterar det i att den vuxne kan utmana barnen till att utvidga sina egna ordförråd. De här öppna frågorna är också gynnsamma när de utmanar barnen att återberätta vad de varit med om tillsammans med en vuxen, exempelvis en gemensam utflykt, då det både förbättrar minnet samt barnets språkliga kompetens (Cabell et al., 2014, s.81). Utan en vuxen närvarande däremot, är TV tittande en väldigt ineffektiv lärandesituation för både verbalt språk, läsning och matematikkunskaper (Zimmerman et al., 2009, s.343).

4.2.3 Förskolans verksamhet påverkar barns verbala kommunikationsutveckling

Vid upprepade tillfällen dyker belägg upp för att barngruppen och förskolans verksamhet i sin helhet är en faktor som påverkar barnen i deras verbala kommunikationsutveckling. Att delta i en verksamhet som håller hög kvalitet kan vara givande för barnen i deras progression inom verbal kommunikation, speciellt då det kan bidra till ett ökat ordförråd (Cabell et al., 2014, s.80). Om det i barngruppen råder ett gott klimat, leder det till att barnen känner sig trygga och törs experimentera med nya ord samt meningsbyggnad och inte är rädda för att göra bort sig inför kamraterna. Bemöts *“barnets tal som uttryck för kommunikation”* (Pramling Samuelsson & Sheridan, 2006, s.72) läggs grunden för tilltro till sin egen förmåga hos barnen samt starten för deras livslånga lärande. Ett gott klimat kan också leda till att barnen kan rätta varandra när någon använder ett ord på ett felaktigt sätt utan att en konflikt eller ledsna känslor uppstår (Pettersson & Magnusson, 2017, s.68).

Är verksamheten istället präglad av ett dåligt klimat, med pedagoger som är upptagna med andra saker än att spendera tid med barnen är risken stor att det går ut över barnens lärande. Om pedagogerna är för upptagna med annat än att hjälpa de barn som försöker påkalla uppmärksamhet, genom att ropa pedagogens namn eller ropa *“fröken”*, kommer det troligtvis sluta med att barnet ger upp hoppet om att pedagogen kommer ta sig tid att hjälpa till (Pettersson & Magnusson, 2017, s.74). Får inte barnet den önskade uppmärksamheten ger barnet istället upp och tystnar, vilket resulterar i att det inte får tillfälle att öva på verbal

kommunikation och blir en passiv åskådare till den gemensamma dialogen (ibid. s.74, 165). Konsekvensen kan också bli att barnet förlorar förtroende till pedagogen, vilket i senare skede kan överföras till alla dagens situationer. Det här i sin tur kan inverka på pedagogens självförtroende i yrkesrollen, om barnen börjar tvivla på pedagogen kan denne börja tvivla på sig själv och en ond spiral uppstår som påverkar kvaliteten på verksamheten (ibid. s.74).

Barnen lär sig även av och med varandra i leken, då de samarbetar med varandra för att få till stånds en så bra lek som möjligt, vilket öppnar upp för gemensamt lärande (Hall, 1995, s.115). Inte sällan är det barn som lär andra barn bättre än vad pedagogerna gör, då barnen genom den gemensamma leken tillägnar sig nya kompetenser och lär sig av varandra (ibid. s.115). Leken blir därmed en harmlös plats där barnen får testa sig fram till de här nya kompetenserna och erfarenheterna (Moyles, 1995, s.13). Det finns även belägg för att redan mellan 1930 och 1970 framskrevs vikten av den fria leken för barns utveckling (Smith, 1995, s.22). Fri lek betraktades som något centralt i barnets livslånga lärande, både inom utveckling av verbal kommunikation, men också inom kreativ och personlig utveckling. Vidare lyfter författaren "*fördelar med fantasi- och socio-dramatisk lek. Barn som deltog i lekträning förbättrade sina sociala, kognitiva och språkliga färdigheter mer än barn i kontrollgrupper*" (ibid. s.24). De här kontrollgrupperna bestod alltså av barn som inte deltagit i lekarna så att forskarna kunde jämföra de här barnens resultat på kunskapsprov med de barn som hade deltagit i leksituationerna.

5 Diskussion

I diskussionskapitlet ska resultatet av analysen diskuteras, och Alvehus (2019, s.44–45) fastställer att det är av stor vikt att sammanfatta sitt resultat och föra diskussioner för att göra sitt bidrag till forskningen. I den här översiktsstudien har vi granskat vetenskapliga texter för att ta reda på våra frågeställningar:

- *På vilket sätt spelar genus roll för hur barn lär sig verbal kommunikation?*
- *Vilka övriga faktorer påverkar barnens verbala kommunikationsinlärning?*

Vi kommer nedan att föra en diskussion om vårt val av metod innan vi går in på essensen av uppsatsen: resultatdiskussionen.

5.1 Metoddiskussion

Vid val av metod var vi eniga om att en översiktsstudie var det bästa och enklaste sättet för oss att undersöka det ämne vi var intresserade av att veta mer om. Innan vi tog beslutet om att genomföra en översiktsstudie ställde vi fördelar och nackdelar med de olika metoderna mot varandra. Enkätundersökning såg vi som fördelaktig då vi hade fått möjligheten att först utforma en enkät som vi sedan skickat ut till verksamma inom förskolan och sedan invänta svar på denna undersökning. Under tiden vi väntade på svar hade vi å ena sidan kunnat börja arbeta med uppsatsens delar som inte är beroende av resultatet av enkäten. Med andra ord hade vi kunnat skriva på metodavsnittet, tidigare forskning och teoretiska utgångspunkten. Å andra sidan skulle vi inte haft en garanti på att enkätundersökningen genererat några svar, då den inte går att göra obligatorisk för någon. Hade vi inte fått några svar, hade vi inte fått någon empiri att grunda vårt examensarbete på och det hade resulterat i ett bristfälligt resultat som inte hade gett oss en tillräckligt bra insyn i ämnet. Vi hade med andra ord fått hitta på ett

sätt att komplettera med annan empiri för att ens få in någon information, eller så hade vi fått skicka ut otaliga påminnelsemail om att vi ville ha svar på vår enkät.

Om vi istället hade valt att genomföra en intervjustudie så hade vi själva haft kontrollen över hur många som hade svarat på våra frågor kring ämnet. Dock hade det resulterat i att den empiri vi samlat in, liksom den vi hade fått in om vi genomfört en enkätundersökning, varit partisk och endast belyst hur de vi tillfrågat känt kring ämnet. Vi upplevde också att en observation även den hade resulterat i ett partiskt resultat och inte gett den övergripande kunskapen som vi var ute efter. En observation hade endast genomförts på ett fåtal barn och vi hade inte kunnat observera under lång tid, vilket vi anser hade krävts för att få fram ett mer giltigt och verklighetsförankrat resultat. Med andra ord hade vår observation endast kartlagt vilken kommunikationsnivå barnet varit på vid det tillfället observationen genomfört. Vi hade inte haft möjlighet att följa barnens utveckling över tid vilket inte hade lett till ett bidrag i kunskapen kring hur barn utvecklar verbal kommunikation.

Tidsaspekten var även en faktor som påverkade vårt val av metod, även om 10 veckor att genomföra arbetet på kan låta som en lång tid upplevde vi att det inte kändes som det. Enkätundersökning, intervjustudie och observation kände vi alla var tillvägagångssätt som skulle ta mycket tid, därför bestämde vi att det var lämpligast att genomföra en översiktsstudie. Att ta hänsyn till aspekter som tid och liknande kallar Bjørndal (2005, s.107) för pluralistiskt på grund av att forskare av en kvalitativ ansats går systematiskt tillväga när de ska väga för- och nackdelar av olika metoder mot varandra. Vi ville fokusera på att producera ett så bra arbete som möjligt, vilket vi upplevde att vi bäst kunde göra genom en översiktsstudie. Då vi redan från start vetat om att vi var ute efter att få en så bred och allmän syn på forskningsläget inom barns verbala kommunikationsutveckling som möjligt kändes varken enkätundersökning eller intervjuer som rätt metod för vårt syfte.

När en översiktsstudie genomförs är risken stor att urvalet av artiklar, och annat material, blir selektivt då författaren väljer de studier som stödjer syftet eller tesen för arbetet (Eriksson Barajas m.fl., 2013, s.26). Det resulterar ofta i att olika författare som skriver om samma områden får olika resultat i sina studier. Vi ville därför finna artiklar som hade resultat som sade emot varandra för att sedan jämföra resultaten och på så sätt få en så verklighetsförankrad bild av forskningsfältet som möjligt. Tyvärr blev inte slutprodukten på det vis som vi i början hade tänkt oss. När vi inledde sökningen av artiklar blev det mer och mer tydligt att det var svårt att hitta forskning som hade motsägande resultat. Att söka fram artiklar som var av godtagbar standard var inte vårt problem, utan det som för oss var problematiskt var att alla de artiklar vi fann hade liknande resultat. Det stod ganska snart klart för oss att om vi skulle finna artiklar med andra resultat än de vi redan hade, hade vi fått spendera otaliga timmar på databaserna för att söka fram litteratur. Timmar som vi inte hade till vårt förfogande, då arbetet skulle genomföras under en strikt tidsram. Vid det här laget var det bara för oss att acceptera utgångspunkten och inse att resultaten i våra insamlade artiklar representerade verkligheten, att flickor lär sig kommunicera verbalt med andra snabbare än vad pojkar gör.

Vårt urval av artiklar kan ses på olika sätt. Å ena sidan kan man se det som positivt att vi endast valde de artiklar vi gjorde, då de valda artiklarna håller en hög akademisk standard. De är skrivna av forskare och korrekturlästa av andra forskare som är insatta i forskningsområdet. De ord vi valde att söka på (gender, communication & preschool) genererade en hanterbar mängd artiklar, och vi fick ta oss igenom en hel del abstract då de flesta träffarna lät relevanta vid första blick. Artiklarna som använts i studien täcker flera år av forskning, några är äldre

och genomfördes under sena 70- eller 80-talet medan andra är nyare och hade genomförts de senaste åren. Det här anser vi tillför validitet och en helhetsbild för verkligheten till vårt arbete. Att litteratur från vitt skilda år kommer fram till samma eller liknande resultat är något vi finner ger tyngd åt våra argument och vårt resultat. Hade det endast varit äldre artiklar som sa att exempelvis flickor utvecklade sin verbala kommunikation tidigare än pojkar hade det inte gett samma tyngd åt resultatet än att det som nu visar att både äldre och nyare forskning kommer fram till liknande slutsatser.

Å andra sidan går det att se vår avgränsning på ett lite mer negativt sätt. Med facit i hand blev det endast artiklar som stöttade vår tes som valdes ut, men vi anser inte att vi kunde välja några av de artiklar vi fann som motsatte sig tesen. De artiklar som behandlade motsägande resultat var antingen alldeles för gamla, var inte av nog hög standard eller studerar för oss fel saker. Vi hittade flertalet artiklar som hade andra slutsatser än majoriteten av de artiklar vi dittills hade funnit, men när vi läste artiklarna mer noggrant upptäckte vi att de inte behandlade våra inklusionskriterier. Det vanligaste var att de skrev om äldre barn än vad vi var intresserade av, eller att de skrev om skillnader i hur flickor och pojkar lär sig att läsa och skriva vilket vi inte heller var intresserade av i det här arbetet.

5.2 Resultatdiskussion

De resultat vi har fått fram i vår översiktsstudie har i mångt och mycket gett liknande insikter och har, enligt vårt tycke, svarat väl på våra frågeställningar. Genus har, som framkommit i vårt resultat, påverkan på hur barns tidiga verbala kommunikation framskrider. Därutöver upptäcktes också andra faktorer i forskningen, såsom pedagoger, vuxna i allmänhet och förskolans verksamhet, som alla hade en inverkan i hur flickor och pojkar tillägnar sig kommunikationsfärdigheter.

En fråga är om de undersökningar som gjordes i laboratorium (Lindsey et al., 2010; Bouchard et al., 2007; O'Brien & Nagle, 1986 & Schachter et al., 1978) fick fram ett tillförlitligt resultat då det skedde utanför barnens normala trygga hemförhållanden. Reagerade barnen annorlunda jämfört med hur de hade reagerat om undersökningen skett i hemmet istället? Det kan vi inte svara på i den här översiktsstudien men vår hypotes blir ändå att forskarna hade fått andra slutresultat. Vårdnadshavarna borde också ha påverkats till att möjligen agera på ett annat sätt än vad de hade gjort om de varit i hemmets lugna vrå istället. Om vi istället ser till de artiklar som använt sig av MacArthur Bates CDI anser bland annat Simonsen et al. (2014) att när vårdnadshavare bedömer sina barns kommunikationsutveckling, så finns tendensen att de tror att barnen kan mer eller mindre än vad de egentligen kan. Så var finns validiteten i det? Det här är något som vi anser absolut måste forskas vidare på för att få fram ett mer giltigt resultat.

5.2.1 Diskussion kring genusfaktorn

Precis som West och Zimmerman (1991) skriver så är genus något som skapas i socialt samspel och har inte något att göra med det biologiska könet. Genom att vi vuxna är med och samspelar med barnen gynnas deras verbala kommunikation. Om en inbjudande miljö skapas för barnen samt de vuxna, uppstår mer interaktioner i samspel och lusten att leka lyfts. Det är viktigt att inte ha en miljö som är för flickig eller för pojkig, utan det gäller att skapa en neutral miljö där barn av alla åldrar oberoende av genus vill vistas i. Även om genus spelar roll i hur snabbt barnen lär sig verbal kommunikation ska den inte spela någon roll i hur

miljön är utformad och vilka lekar barnen väljer att leka. I samtliga artiklar som behandlade genuskillnader i barns tidiga verbala kommunikationsutveckling framskrevs att flickor tillgodogjorde sig det verbala språket tidigare och snabbare än pojkar (se bl.a. Frota et al., 2016; Marjanovič-Umek et al., 2008 & Simonsen et al. 2014). Vad vi upplevde som mycket intressant var det faktum att även de artiklar som undersökte skillnader kring verbal kommunikation bland tvillingpar kom fram till samma resultat som de andra artiklarna. Både Van Hulle et al. (2004) och Galsworthy et al. (2000) rapporterar kring skillnader i tvillingars kunskaper inom verbal kommunikation. De konstaterar att miljön är en faktor som spelar in i hur barnen lär sig verbal kommunikation. Då tvillingar, oavsett om de är av motsatt eller samma genus, växer upp i samma hem, med samma vårdnadshavare, med samma regler och uppfostran är miljöfaktorn något som påverkar hur snabbt de lär sig verbal kommunikation. Flickor är trots det fortfarande snabbare på att lära sig verbal kommunikation än pojkar. Genom att jämföra de olika studiernas resultat får man som läsare en tydlig bild av att flickor utvecklar verbal kommunikation tidigare och snabbare än pojkar oavsett uppväxtförhållanden.

Men vad är det då egentligen som gör att flickor tillägnar sig språkutveckling snabbare än pojkar? Enligt Crow (1996) beror det på generna, och konstaterar att X och Y kromosomerna som alla vi människor bär på har med saken att göra. Alla har väl hört uttrycket "Kvinnor är från Venus, Män är från Mars"? Det är ett skämtsamt uttryck, men om vi tittar närmare på Crows åsikter så ligger det någon form av sanning i det. Kvinnor har som bekant XX medan män har XY, och det här i sig talar för skillnad könen emellan redan på grundläggande stadier även när det kommer till språkutveckling. Även Galsworthy et al. (2000) och Bouchard et al. (2009) tog upp faktumet att anledningen till att språkinläring är olika hos flickor och pojkar, kan ha att göra med hormoner. Det intressanta i den här tesen är att den sociala miljön inte får något utrymme. Det anser vi att den bör ha då den sociokulturella teorin, som vi valt att utgå från, menar att barn utvecklar sin verbala kommunikation i samspel med andra och lär sig genom att härma de som finns runt omkring. Självklart instämmer vi i att hormonerna är olika och därmed också flickors och pojkars hjärnuppbyggnad, men vi är av den uppfattningen att det rör sig om en växelverkan av hormoner och social miljö när det kommer till verbal kommunikationsinläring.

Vad som också är intressant att ha i åtanke är hur stor påverkan en tvilling har på den andra tvillingen (Galsworthy et al., 2000). Om en av tvillingarna är flicka, oavsett vad den andra tvillingen har för genus, så hjälper flickan både sig själv och sin tvilling att snabbare utveckla sitt eget och sin tvillings verbala språk. Å andra sidan om båda tvillingarna är pojkar så har en lägre nivå på verbal kommunikation uppmätts, vilket stödjer vårt resultat kring att flickor lär sig verbal kommunikation snabbare och har en högre nivå fram till ungefär 3 års ålder, då en så kallad takeffekt framträder (se bl.a. Frota et al., 2016; Marjanovič-Umek et al., 2011). Författarna belyser även att vårdnadshavarnas utbildningsnivå hänger samman med familjemiljön. Om en vårdnadshavare har hög utbildningsnivå använder de fler ord samt mer komplicerade meningar när de talar med sina barn. Det här understryker hur viktigt det är för personal i förskolan att samtala med barnen för att kunna kompensera för de eventuella skillnader som kan finnas mellan olika hemförhållanden.

En takeffekt hos flickor vid ungefär 3 års ålder är ett annat fascinerande bidrag till forskningen. Flickor ligger alltså före pojkar i både ordproduktion och ordförståelse enligt samtlig forskning som vi har tagit del av, men en del artiklar (se bl.a. Simonsen et al., 2014) har upptäckt att flickors övertag mattas av över tid för att helt försvinna när barnen är omkring 3 år gamla. Ett förslag till att använda sig av den här takeffekten är att, enligt Frota et al.

(2016, s.541), tidigt kunna upptäcka de barn som ligger i riskzonen för att utveckla språksvårigheter, då de antagligen kommer att få låga poäng på MacArthur Bates CDI även när de är äldre. För oss är det rätt självklart att använda sig av liknande instrument för att upptäcka annorlunda språkutveckling och stötta de barn som är i behov av extra stöd. Ser vi till läroplanen så står det explicit att förskolan ska verka för att *“Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar”* (Skolverket, 2018, s.6). Vi ställer oss utan tvivel bakom det här och påstår att MacArthur Bates CDI och liknande instrument, bör användas för att undersöka barns utveckling inom både verbal kommunikation och andra områden. Det ger även verksamma inom förskolan bra verktyg att stötta barnen på bästa sätt i deras livslånga lärande.

Att barn leker med leksaker är inget konstigt, men vilken typ av leksaker gynnar barnens verbala kommunikation bäst? Flera forskare har analyserat vilken sorts leksak som gynnar barns verbala kommunikation mest och de har även tittat på om genus spelar roll i vilken typ av leksaker barnen väljer att leka med. O'Brien et al. (1987) beskriver hur olika typer av leksaker indikerar olika typer av talmönster. Lekar med fordon antyder ofta en högre aktivitet i leken, medans docklekar ofta motiverar mer pratsamhet, och då specifikt hos flickor. Om vårdnadshavare är med i lekar med sina barn framträder dessa talmönster tydligt. När de leker med former var vårdnadshavarnas mer hjälpsamma genom att hjälpa barnen med att sätta rätt form på rätt plats. I fordonslekar används det väldigt lite tal från både barnen och vårdnadshavarna, det här för att det används “onomatopoetiska” ord. I docklekar framkommer det betydligt mycket mer verbal kommunikation mellan barnen och vårdnadshavarna, där de samtalar med längre meningar, namnger objekt och ställer många frågor till barnen under lekens gång (O'Brien, 1987.). Om fordonslekar är en av de aktiviteter som har lägre påverkan på barnens verbala utveckling bör vi som vuxna uppmuntra barnen att leka med andra leksaker som lockar till mer verbal kommunikation. Under en vanlig dag på förskolan är det ofta att barnen får leka fritt med i princip vad de vill. Om vi då skapar mer inbjudande miljöer som uppmuntrar barnen att leka i exempelvis hemvrån kan barnen bli mer lockade till att leka i de här miljöerna, på så sätt gynnas deras verbala kommunikation. Genom att ofta ändra om i miljön blir det mer spännande för barnen att ingå i nya lekar som de kanske annars inte tar del av. Allt beror på pedagogernas samt vårdnadshavarnas motivation till att skapa nya miljöer för barnen. Docklekar som är så gynnsamma för barnens utveckling av verbal kommunikation borde vara något som alla vuxna uppmuntrar barnen till att leka oftare. Även andra språklekar borde få ta större plats i pedagogiska aktiviteter för att främja språk, som är vårt viktigaste verktyg.

Leksaker som är riktade mot pojkar är inte lika stimulerande när det kommer till verbal kommunikation enligt Eriksson et al. (2012). Typen av lekar som mödrar ägnar sig åt med sina söner är mer utforskande än de lekar de utför med sina döttrar där de snarare är mer symboliska. När vårdnadshavare och andra vuxna leker med barn är det viktigt att stötta barnen i andra aktiviteter än de lekar som barnen ofta själva vill få till stånd. Genom att utmana barn oberoende av genus att leka med andra leksaker än de är vana med kan deras verbala kommunikation gynnas. Det här då forskare har upptäckt att flickor och pojkar som blir uppmanade att leka med dockor och hemvrå får en liknande lekstil som gynnar deras verbala kommunikation (Lindsey et al., 2010). För att vi som vårdnadshavare och pedagoger ska kunna främja barnens utveckling av verbal kommunikation oberoende av genus måste vi uppmuntra barn att leka med den typ av leksaker som stödjer deras språkutveckling mest. Vi som pedagoger behöver återigen anpassa miljön i verksamheten för att lekar som främjar den verbala kommunikationen ska bli mer inbjudande och attraktiva för barn, oberoende av genus. Barn leker inte med leksaker som inte är tilltalande för dem och det är inte så konstigt, vi

vuxna vill inte heller göra oattraktiva aktiviteter, såsom att städa. Men vi vet att det måste göras för att det ska bli rent hemma. Samma är det för barnen, de vill inte leka med leksaker som de anser är tråkiga. För att göra leksakerna mer intressanta för barnen bör vi vuxna skapa inbjudande miljöer, och ibland till och med börja leka med leksakerna själva för att öppna upp barnens ögon för hur leksakerna kan användas i olika situationer. Vi behöver uppmuntra vårdnadshavarna att delta i lekar samt aktiviteter som är mer verbalt gynnande, det här för att gynna flickor och pojkars verbala kommunikation. Om vi inte hjälper barnen tidigt med hur de ska uttrycka sig verbalt kan de få svårigheter i framtiden.

5.2.2 Diskussion kring övriga faktorer

Något som är allmänt känt är att vuxna påverkar barn i deras utveckling av verbal kommunikation. Som tidigare tagits upp i resultatet är det gynnande för barnen att både bli talade med, men också att de får höra människor i sin omgivning tala och genom att lyssna på andra lär sig barnen ny kunskap. Det är något som är aktuellt även i vuxen ålder exempelvis för de som går på Universitet och Högskola, när studenter går på föreläsningar och lyssnar på någon som talar om något så lär de sig så småningom den kunskapen. Genom att diskutera med kurskamrater om det föreläsaren har talat om får de chans att bearbeta den nya kunskapen, likt vad små barn gör när de lär sig ett nytt ord. Innan barn kommer underfund med användningsområdet för ett ord, laborerar barnet med ordet och provar sig fram i vilka sammanhang ordet kan användas (Cabell et al., 2014). Om barnen får delta i konversationer med vuxna får de möjlighet att utmana sig själva och sin kunskapsnivå, och den vuxnes roll är då att stötta barnet samt utmana genom att tala på en språklig nivå som ligger strax ovanför barnets (Zimmerman et al., 2009; Pramling Samuelsson & Sheridan, 2006; Pettersson & Magnusson, 2017). Vi ser det här som relativt självklara fakta, då det är något som vi har lärt oss under utbildningens gång samt genom egna erfarenheter. Om ett barn, eller en vuxen för den delen, ska lära sig något nytt är det inte rimligt att börja på den svåraste nivån utan det bästa är att börja lätt och arbeta sig uppåt i svårighetsnivå. Möter barnet endast motgångar så lär det sig ingenting, utan det är genom framgång som barn lär sig ny kunskap (Hejlskov Elvén & Edfelt, 2017, s.49).

Vi har redan konstaterat att förskolans verksamhet är en faktor som påverkar hur barnen lär sig verbal kommunikation. Därav är det viktigt att förskolans miljöer ändras ofta, för att göra lärandet mer spännande och inbjudande. Den sociala miljön som barnen varje dag vistas i är ännu ett sätt för dem att lära sig verbal kommunikation, genom samspel med andra barn och vuxna lär de sig språk. De hör hur de vuxna talar och kan därefter lätt härma, de lär sig även av andra barn genom att leka lekar där det sker mycket verbal kommunikation. Eftersom barn lär sig i lek är det viktigt att ändra om i miljön ofta så den blir mer inbjudande och barnen får en chans att öva sin verbala kommunikation i många olika situationer. Pedagogerna ska stötta barnen i deras utveckling av den verbala kommunikationen i alla lägen, just därför bör pedagogerna utnyttja varje stund de kan på förskolan att samtala med barnen.

Att de samtal som förs med barn bör ligga på en lämplig nivå och även handla om saker som intresserar barnen är information som är viktig för verkamma inom förskolan att ständigt påminnas om (se bl.a. Pramling Samuelsson & Sheridan, 2006, s.72; Cabell et al., 2014, s.89). Förs endast dialoger med barn under tiden då en planerad pedagogisk aktivitet genomförs, finns risken att de barn som inte är intresserade av innehållet i aktiviteten inte lär sig något nytt kring verbal kommunikation. Det är viktigt att involvera barnen i diskussionerna och det här görs enklast genom att prata om sådant som barnen har intresse av. Ställs frågor till barnet kring ett stort intresse pratar barnet väldigt mycket och det är inte svårt att få barnet att

förklara saker kring detta intresse. Genom att be barnet förklara något inom intresset utmanas barnet till att finna ord som beskriver något som ligger dem varmt om hjärtat. Det här kan leda till att barnet finner nya ord som är liknande de ord som hon eller han redan kan, vilket resulterar i ett utvidgat ordförråd (Pramling Samuelsson & Sheridan, 2006; Cabell et al. 2014). Att rätta barnen när de använder ett ord på felaktigt sätt tas också upp som något gynnsamt för utvecklingen av verbal kommunikation hos barnen (Zimmerman et al., 2009, s.347). Vi ser det här som något som noga måste avvägas vid varje tillfälle, rättas barnet för mycket kan det istället leda till att barnet tystnar. Med andra ord gäller det att välja rätt tillfällen att rätta ett barn, och att bestämma sig för hur ofta samt vilka språkliga fel som ska rättas. Om barnet ska vilja och våga använda de här rättelserna krävs det att de inte är allt för många, då finns istället risken att barnet får en negativ bild av sitt språkande och istället hellre tystnar än att försöka utveckla sitt språk. För att rätta barnet, utan att peka ut vad som är fel i meningen, kan de vuxna upprepa meningen barnet precis har sagt på ett korrekt sätt. Då hör barnet hur meningen ska yttras utan att det explicit uttrycks att barnet gjort fel.

Om personalen på förskolan ska ha chans att identifiera barn som utvecklas avvikande från normen krävs det att de har fått kunskap och utbildning kring specialpedagogik. Under vår tid på förskollärarytbildningen har endast en kurs, som genomförts under fem veckor, behandlat specialpedagogik vilket vi anser är väldigt lite i relation till hur vanligt det är i verksamheterna runt om i Sverige. Vår uppfattning är att nästintill alla avdelningar på förskolor har gjort någon form av anpassning av sin verksamhet för att stödja ett eller flera barn som är i behov av extra stöd. Så om de här anpassningarna är så vanliga, varför får vi då inte lära oss mer om hur de bör göras? Utan kunskap inom individanpassning kan inte pedagoger anpassa verksamheten efter barns olika behov och då riskerar barnen att hamna än mer efter i kunskapsutvecklingen inom de allra flesta områden. Att ha aktiviteter där alla barn gör samma sak eller strävar mot samma mål är inte rättvist, utan det är när en aktivitet anpassas efter varje barns egen utvecklingsfas som utbildningen blir rättvis (Hejlskov Elvén & Edfelt, 2017, s.131). Om det exempelvis ska genomföras en matematisk aktivitet ska det inte ställas samma krav på barn A och barn B om de har kommit olika långt i sin matematiska kunskapsutveckling. I läroplanen för förskolan Lpfö18, framskrivs vikten av detta:

Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar.
(Skolverket, 2019, s.6)

En annan faktor som också spelar stor roll i hur barnens verbala kommunikation utvecklas är vårdnadshavarnas utbildningsnivå, vilket är något som flertalet forskare belyser (se bl.a. Marjanović-Umek et al., 2011; Weizman & Snow, 2001; Zimmerman et al., 2009). Det är vårdnadshavarnas utbildningsnivå som påverkar vilken start barnen får i den verbala kommunikationen. Om de har en vårdnadshavare med en högre utbildning får de barnen större chans till att utveckla ett språk som är på en högre nivå, än de barnen med en vårdnadshavare som har en lägre utbildningsnivå. Det är ofta så att de vårdnadshavare som har en lägre utbildningsnivå ideligen underskattar deras barns kunskap, och tror att deras barn inte kan lika mycket än vad de egentligen kan. Genom att barnen får en ojämn start i livet när det kommer till den verbala kommunikationen, som hänger ihop med vårdnadshavarnas utbildningsnivå, så är det ännu viktigare för pedagogerna i verksamheten att arbeta hårt med barnens språkutveckling. Flickor är redan före pojkar i utvecklingen av den verbala kommunikationen, vilket vi har konstaterat i vårt resultat, och därför är det viktigt att vi stöttar pojkar mer i deras verbala kommunikation. Förutom detta så bör pedagogerna arbeta

med att ge både flickor och pojkar en jämställd språkutveckling, dels för att vårdnadshavarna till barnen har så olika utbildningsnivåer, för att alla barn ska få en sån jämlik utveckling av sin verbala kommunikation som möjligt (Skolverket, 2018, s.12).

Att barn med vårdnadshavare som är högtbildade har hört ungefär 30 miljoner fler ord än vad barn till bidragstagande vårdnadshavare har vid 3 års ålder (Weizman & Snow, 2001, s.265) är en alarmerande upptäckt. Det här faktumet gör att vi som framtida förskollärare måste vara medvetna om de här skillnaderna för att kunna stödja barns verbala kommunikationsutveckling på varje enskilt barns individuella nivå. Har vi ett barn på förskolan som kommer från en utsatt familj är det vårt ansvar att erbjuda det barnet språkfrämjande aktiviteter såsom läsning och rollekar för att hon eller han ska få möjlighet att få tillgång till dessa 30 miljoner ord. Som förskollärare är man ytterst ansvarig för undervisningen på förskolan, det innebär bland annat att undervisa i matematik, naturkunskap, estetik, språk och demokrati. För att resterande del av undervisningen ska fungera krävs det att barnen i verksamheten har tillägnat sig både förståelse kring verbalt språk men också att de själva kan producera verbalt. Om barnen inte tillägnat sig den här kunskapen under tiden de går i förskolan är risken stor att framtiden inom skolan kommer att bli tuff. Då barn till bidragstagande vårdnadshavare kommer i kontakt med så pass mycket färre ord under sina första levnadsår, finns risken att de utvecklar ett begränsat ordförråd. Det här i sin tur leder till att barnet kan stöta på hinder när det ska lära sig läsa flytande i skolan (Engdahl & Ärlemalm-Hagsér, 2015, s.201). Därför är det viktigt att alla som är verksamma inom förskolan, inte bara förskollärare, har kunskap kring hur barn lär sig att kommunicera verbalt. Då kan även barn som inte följer den "normala" utvecklingskurvan identifieras och snabbt få det stöd hon eller han behöver. Förutom att ha kunskap kring *hur* barn lär sig kommunicera med andra är det om än viktigare att veta *när* det här sker. Att en ettåring behöver mer stöd än en fyraåring är uppenbart, men det är viktigt att vara medveten om att ettåringar behöver pedagogens stöd på ett helt annat sätt. Då ettåringar inte har ett utvecklat verbalt språk är det upp till pedagogen att föra konversationer med barnet, barnet själv kommer inte initiera samtal med andra barn då barnet ännu inte har den kunskapen (Pettersson & Magnusson, 2017).

En annan intressant synpunkt som vi har lagt märke till när artiklarna lästes igenom var att de flesta forskarna konstaterar att den verbala kommunikationen hos barn ökar med åldern. Vi, och definitivt många med oss, är fullt medvetna om att språk utökas ju äldre ett barn blir. Så varför är det här en faktor som återkommande tas upp i forskningen? Helt klart är ju att all forskning ska bygga på tidigare rön för att vara tillförlitlig (Eriksson Barajas m.fl., 2013, s.31). Det vi reagerade på var att det stod så explicit i samtliga artiklar att åldern hade en avgörande inverkan på verbal kommunikationsutveckling hos barn, och tilläts ta så mycket plats. Det är ju som sagt en självklarhet att ordförrådet och ordförståelsen blir större när barnet åldras. Barn behöver ett sammanhang för att kunna koppla ord till dess betydelse, och Strömqvist (2010, s.61) anser att det är tack vare att små barn får se ansiktet på den som pratar, som dom lär sig hur man ska göra när man uttalar ord. Språkutvecklingen börjar redan när barnet är några få månader gammalt, och flickan eller pojken reagerar olika på en mängd språkljud runt omkring dem enligt tidigare perceptionsexperiment (ibid. s.59). Det här fortsätter pågå under hela uppväxten och upp i vuxen ålder. Men hur hade det sett ut om åldern inte var en faktor som bidrar till att utvecklingen fortskrider? Hade vuxna människor talat som 2 åringar? Och hade världen överhuvudtaget kommit så långt som den idag har? Vi är övertygade om att så inte är fallet, utan att kommunikation är själva grunden till samhället, och vårt viktigaste verktyg för att världen ska fungera.

6 Avslutande reflektioner

I den här översiktsstudien intresserade vi oss alltså för hur genus och andra faktorer påverkar barns verbala kommunikationsutveckling. Samtliga artiklar vi har analyserat kom fram till samma slutsats, att flickor tillägnar sig verbal kommunikation tidigare än pojkar, men exakt vad det beror på är fortfarande oklart. En del forskare (se bl.a. Crow, 1996 & Bouchard et al., 2009) hävdade att anledningen till olikheten har att göra med gener, flickors XX utvecklas snabbare än vad pojkarnas XY gör. Men den språkliga miljön gör också sitt, vårdnadshavare tenderar enligt bland annat Marjanovič-Umek och Fekonja-Peklaj (2017), att samtala mer med flickor även om de framhäver att flickor är mer kommunikationsbenägna än vad pojkar är. Det kunde likaså bero på att flickor hellre väljer att leka med dockor i den så kallade hemvrån medan pojkar föredrog bilar och mer fysiska lekar som gjorde att flickor har en högre kommunikationsutveckling (Lindsey et al., 2010). Andra forskare (se bl.a. Marjanovič-Umek et al., 2008 & Weizman & Snow, 2001) valde att se till vårdnadshavarnas utbildningsnivå när de försökte förstå varför flickor låg före pojkar och kunde fastställa att barn till vårdnadshavare med hög utbildning kunde fler ord än barn till vårdnadshavare med låg dito.

Vi kan även konstatera att vårt val av att göra en översiktsstudie har lärt oss mycket om hur en vetenskaplig artikel snabbt kan granskas för att avgöra om den går att använda till det arbete som genomförs. Innan vi startade det här arbetet kunde vi börja läsa en artikel och komma så långt som till resultatet innan vi insåg att artikeln inte lämpade sig för vårt syfte. Nu kan vi istället redan vid abstractet sälla bort vissa artiklar som inte stämmer överens med våra valda inklusionskriterier. Vi upplever även att vi nu kan ta ett steg tillbaka från artiklarna och fokusera på helheten och inte läsa in oss för mycket på detaljerna. Genom det här kan vi dra slutsatser och se mönster i artiklarnas resultat för att få en övergripande bild av vad insatta forskare säger om ett specifikt ämne. Vårt val av metod har även gett oss större kunskaper i hur man skriver en korrekt akademisk text. Innan vi gjorde det här arbetet radade vi bara upp de olika artiklarnas poänger samt slutsatser och redogjorde för artiklarna en efter en. Nu när vi genomfört det här arbetet, har vi istället lärt oss hur artiklar med likadana slutsatser kan sammanflätas, för att på ett effektivt och korrekt sätt sammanställa forskningen. |

Då vi har lärt oss hur vi på ett mer effektivt sätt kan läsa vetenskapliga artiklar kommer vår framtida yrkesprofession att gynnas av det vi lärt oss i det här arbetet. Genom att vi nu effektivt kan läsa en artikel och ta till oss av forskningen kommer det resultera i att vi kan hålla oss uppdaterade när ny forskning kommer. Det i sin tur utmynnar i att vi kan forma verksamheten efter den nya kunskapen vi kommer att få och på så sätt skapa en lustfylld samt lärorik miljö för barnen. Vi kommer även ha möjlighet att dela vidare forskningen till våra kollegor så att alla i arbetslaget får samma kunskap och därigenom ett gemensamt förhållningssätt. Något annat som vi tar med oss från det här arbetet är resultatet av vår översikt, alltså att flickor lär sig verbal kommunikation snabbare än pojkar. Med den här informationen i bakhuvudet kommer vi i vår framtida yrkesroll försöka utjämna de här skillnaderna så att alla barnen på den avdelning vi arbetar på ligger på ungefär samma utvecklingsnivå.

6.1 Förslag till vidare forskning

Sett till resultatet av vår översiktsstudie kan vi först konstatera att vidare forskning krävs då resultatet inte visar exakt *varför* flickor lär sig snabbare än pojkar. Antagligen har det att göra

med hur våra hjärnor är uppbyggda, men vi anser att det inte finns tillräckligt mycket forskning som kan göra den hypotesen valid. Fortsatt forskning inom tvillingpar med olika genus hade även varit intressant. Det här för att på ett konkret sätt se om det verkligen är hjärnans uppbyggnad som är den huvudsakliga faktorn till skillnader mellan flickor och pojkars verbala kommunikationsutveckling. Inom den här forskningen blir det då extra tydligt vilka faktorer som spelar in då barnen troligtvis uppfostras på samma sätt och i samma miljö. Därmed skulle det behövas mer djupgående undersökningar, för att en gång för alla fastställa vad det *egentligen* är som ligger bakom flickors kommunikativa övertag.

De artiklar vi har tagit del av för den här översiktsstudien anser vi har haft begränsade metodvariationer, då de har använt sig av enkäter och/eller laboratorie-observationer. Vi hade velat se en forskning som följer en handfull barn under en längre tid och som kan ta bort variabeln av vårdnadshavarna. Då det är vårdnadshavarna som svarade på enkäterna är det risk att en viss partiskhet uppstår i deras svar och vid laboratorie-observationerna var det vårdnadshavarna som lekte med sina barn. Vi fann i princip nästan ingen forskning som belyste vårt syfte där en vuxens närvaro inte spelade in. Det hade varit intressant att läsa om forskning där forskarna hade befunnit sig i en förskoleverksamhet och observerat för att kunna ge studien ett vardagligt perspektiv. När barnen är i sina egna trygga miljöer såsom på förskolan kan antagligen ett annat resultat uppnås än när de är i den främmande miljön ett laboratorium utgör. Även med MacArthur-Bates CDI metoden är det inte optimalt för att undersöka barnens kunskapsnivå då det är vårdnadshavarna som svarar på enkäterna. Hade det varit forskarna som observerat barnen och sedan skrivit upp vilka ord de kan hade studien blivit mer objektiv då forskarna inte känner barnen sen tidigare. Därför ser vi gärna att forskning görs med flera olika metoder för att få ett resultat som speglar verkligheten så bra som möjligt.

7 Referenslista

- Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 8–16). Stockholm: Liber AB.
- Alvehus, J. (2019). *Skriva uppsats med kvalitativ metod*. Stockholm: Liber AB.
- Bouchard, C., Trudeau, N., Sutton, A., Boudreault, M., & Deneault, J. (2009). Gender differences in language development in french canadian children between 8 and 30 months of age. *Applied Psycholinguistics*, 30(4), 685-707. Tillgänglig: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1017/S0142716409990075>
- Bjørndal, C.R.P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Brekke Stangeland, E., Lundetrae, K., & Reikerås, E. (2018). Gender differences in toddlers' language and participation in language activities in norwegian ECEC institutions. *European Early Childhood Education Research Journal*, 26(3), 375-392. Tillgänglig: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/1350293X.2018.1463905>
- Cabell, S. Q., Justice, L. M., McGinty, A. S., DeCoster, J., & Forston, L. D. (2014). Teacher-child conversation in preschool classrooms: Contributions to childrens vocabulary development. *Early Childhood Research Quarterly*. 30(A), 80–92. Tillgänglig: http://www.conversationcompass.com/uploads/4/4/6/1/44615833/cabell_2015_teacher_child_conversations_in_preschool_classrooms.pdf
- Crow, T. (1996). All sex differences in cognitive ability may be explained by an X-Y homologous gene determining degrees of cerebral asymmetry. *Behavioral and Brain Sciences*, 19(2), 249-250. Doi:10.1017/S0140525X00042436
- Dahlin-Ivanoff, S. (2015). Fokusgruppsdiskussioner. I Ahrne, G., & Svensson, P. (Red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. (s. 81–92). Stockholm: Liber AB.
- Engdahl, I., & Ärlemalm-Hagsér, E. (2015). Språk. I Engdahl, I., & Ärlemalm-Hagsér, E. (Red.). *Att bli förskollärare: Mångfacetterad komplexitet*. (s. 193–222). Stockholm: Liber AB
- Emilson, A. & Johansson, E. (2013). Participation and gender in circle-time situations in preschool. *International Journal of Early Years Education*, 21(1), 56-69. Tillgänglig: <https://www.tandfonline-com.ezproxy.ub.gu.se/doi/full/10.1080/09669760.2013.771323>
- Eriksson Barajas K., Forsberg C. & Wengström Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap. Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur AB.
- Eriksson, M., Marschik, P., Tulviste, T., Almgren, M., Pereira, M., Wehberg, S., . . . Gallego, C. (2012). Differences between girls and boys in emerging language skills: Evidence

from 10 language communities. *British Journal of Developmental Psychology*, 30(2), 326-343. Tillgänglig: <http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.ub.gu.se/ehost/detail/detail?vid=2&sid=ab33e5d7-cd0c-4e73-bec4-96bfea8c0a66%40sessionmgr102&bdata=JnNpdGU9ZWZWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=74713222&db=ehh>

- Evertsson, M. (2016). Kön. I Edling, C., & Liljeros, F. (Red.). *Ett delat samhälle - makt, intersektionalitet och social skiktning*. (s. 50–73). Stockholm: Liber AB
- Friberg, F. (2017). Att göra en litteraturöversikt. I Friberg, F. (Red.). *Dags för uppsats. Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (s.141–152). Lund: Studentlitteratur AB.
- Friberg, F. (2017). Tankeprocessen under examensarbetet. I Friberg, F. (Red.). *Dags för uppsats. Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (s.37–48). Lund: Studentlitteratur AB.
- Frota, S., Butler, J., Correia, S., Severino, C., Vicente, S., & Vigário, M. (2016). Infant communicative development assessed with the European Portuguese MacArthur–Bates Communicative Development Inventories short forms. *First Language*, 36(5), 525–545. Tillgänglig: <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/0142723716648867>
- Galsworthy, M. J., Dionne, G., Dale, P. S., & Plomin, R. (2000). Sex differences in early verbal and non-verbal cognitive development. *Developmental Science*, 3(2), 206–215. Tillgänglig: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1111/1467-7687.00114>
- Greenwood, C. R., Walker, D., & Buzhardt, J. (2010). The Early Communication Indicator for Infants and Toddlers. *Journal of Early Intervention*, 32(5), 310–334. Tillgänglig: <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/1053815110392335>
- Hall, N. (1995). Lek, läs- och skrivinlärning och lärarens roll. I Moyles, J. R. (Red.), *Släpp in leken i skolan!* (s. 113–123). Stockholm: Runa
- Hejlskov Elvén, B. & Edfelt, D. (2017). *Beteendeproblem i förskolan – om lågaffektivt bemötande*. Stockholm: Natur & Kultur
- Lindsey, E., Cremeens, W., & Caldera, P. (2010). Gender Differences in Mother-toddler and Father-toddler Verbal Initiations and Responses during a Caregiving and Play Context. *Sex Roles*, 63(5), 399–411. Tillgänglig: <https://search-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/education1/docview/749617104/C25EA49073BE407CPQ/1?accountid=11162>
- Marjanovič-Umek, L., & Fekonja-Peklaj, U. (2017). Gender differences in children's language: A meta-analysis of slovenian studies. *Center for Educational Policy Studies Journal*, 7(2), 97-111. Tillgänglig: <https://search-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/docview/1941335407?accountid=11162>
- Marjanovič-Umek, L., Fekonja, U., Kranjc, S., & Bajc, K. (2008). The effect of children's gender and parental education on toddler language development. *European Early*

Childhood Education Research Journal, 16(3), 325–342. Tillgänglig: <https://doi-org.ezproxy.ub.gu.se/10.1080/13502930802292056>

- Marjanovič-Umek, L., Fekonja, U., Podlessek, A., & Kranjc, S. (2011). Assessing toddler language competence: Agreement of parents' and preschool teachers' assessments. *European Early Childhood Education Research Journal*, 19(1), 21-43. Tillgänglig: <https://search-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/docview/864939144?accountid=11162>
- Moyles, J. R. (1995). Inledning. I Moyles, J. R. (Red.), *Släpp in leken i skolan!* (s.7-15). Stockholm: Runa
- O'Brien, M., & Nagle, K. (1987). Parents' speech to toddlers: The effect of play context. *Journal of Child Language*, 14(Jun 87), 269-279. Tillgänglig: [https://www-cambridge-org.ezproxy.ub.gu.se/core/services/aop-cambridge-core/content/view/66ACB92FF363D6C4BC27EEF722A8773E/S0305000900012927a.pdf/parents speech to toddlers the effect of play context.pdf](https://www-cambridge-org.ezproxy.ub.gu.se/core/services/aop-cambridge-core/content/view/66ACB92FF363D6C4BC27EEF722A8773E/S0305000900012927a.pdf/parents%20speech%20to%20toddlers%20the%20effect%20of%20play%20context.pdf)
- Pettersson, D., & Magnusson, L. (Red.) (2017). *Förskolans kommunikationsmiljö. Beträktelser och reflektioner kring Gävle förskolors kommunikativa möjligheter*. Gävle: Högskolan i Gävle.
- Pramling Samuelsson, I., & Sheridan, S. (2006). *Lärandets grogrund*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Rosenqvist, M., & Andrén, M. (2006). *Uppsatsens mystik: Om konsten att skriva uppsats och examensarbete*. Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Schachter, F., Shore, E., Hodapp, R., Chalfin, S., & Bundy, C. (1978). Do girls talk earlier?: Mean length of utterance in toddlers. *Developmental Psychology*, 14(4), 388-392. Tillgänglig: <https://search-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/education1/docview/63718430/CB686ABDBD414CA3PQ/1?accountid=11162>
- Simonsen, H. G., Kristoffersen, K. E., Bleses, D., Wehberg, S., & Jørgensen, R. N. (2014). The norwegian communicative development inventories: Reliability, main developmental trends and gender differences. *First Language*, 34(1), 3-23. Tillgänglig: <http://dx.doi.org.ezproxy.ub.gu.se/10.1177/0142723713510997>
- Skolverket. (2019). *Läroplan för förskolan. Lpfö18*. Stockholm: Skolverket.
- Smith, P. K. (1995). Leken och hur den används. I Moyles, J. R. (Red.), *Släpp in leken i skolan!* (s.19–30). Stockholm: Runa
- Strömquist, S. (2010). Barns tidiga språkutveckling. I L. Bjar & C. Liberg (Red.), *Barn utvecklar sitt språk*. (s.57–76). Lund: Studentlitteratur AB.
- Svensson, P. (2015). Teorins roll i kvalitativ forskning. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (s.208–219). Stockholm: Liber AB.

- Säljö, R. (2017). Den lärande människan – teoretiska traditioner. I U.P Lundgren, R. Säljö, C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning: grundbok för lärare*. (s.203–264). Stockholm: Natur Kultur AB.
- UNICEF Sverige (2009). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter*. Stockholm: UNICEF Sverige.
- Van Hulle, C., Goldsmith, H., & Lemery, K. (2004). Genetic, environmental, and gender effects on individual differences in toddler expressive language. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research : JSLHR*, 47(4), 904-912. Tillgänglig: <https://search-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/education1/docview/232333559/BFF665B214474320PQ/1?accountid=11162>
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Weizman, Z. O., & Snow, C. E. (2001). Lexical input as related to children's vocabulary acquisition: Effects of sophisticated exposure and support for meaning. *Developmental Psychology*, 37, 265–279. Tillgänglig: <http://dx.doi.org/10.1037/0012-1649.37.2.265>
- West, C., & Zimmerman, D. (1987). Doing Gender. *Gender and Society*, 1(2), 125-151. Tillgänglig: <http://www.jstor.org/stable/1899>
- Zimmerman, F., Gilkerson, J., Richards, J., Christakis, D., Xu, D. & Gray, S., (2009) Teaching by Listening: The Importance of Adult–Child Conversations to Language Development. *Pediatrics* 124 (1) s. 342–349. Tillgänglig: <https://pediatrics.aappublications.org/content/124/1/342.long>
- Öhman, M. (1999). Att ge flickor och pojkar i förskolan lika möjligheter. I Skolverket. *Olika på lika villkor: en antologi om jämställdhet i förskolan*. (s.9–19). Stockholm: Statens skolverk.
- Östlundh, L. (2017). Informationssökning. I Friberg, F. (Red.). *Dags för uppsats. Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*. (s.59–82). Lund: Studentlitteratur AB.

8 Bilagor

Bilaga 1: Söktabell över databaser

Databas	Sökord	Begränsningar (Limits)	Antal träffar	Relevanta abstract	Valda artiklar
Education Collection	Gender AND Communication AND Preschool	Peer Reviewed	180	7	3
Education Collection	Gender AND Language AND Toddlers	Peer Reviewed	130	4	4
Education Research Complete	Gender Diffrences AND Learning AND Preschool	Peer Reviewed	270	1	0
Education Research Complete	Toddler OR Gender OR Verbal Communication AND Preschool	Peer Reviewed	5172	10	1
Education Collection	Language Diffrences AND Boys AND Girls AND Toddler	Peer Reviewed	40	6	3
Education Collection	Verbal Communication AND Toddler AND Gender AND Preschool	Peer Reviewed	12	8	2
Education Research Complete	Gender Diffrences AND language AND learning AND Boy AND Girl	Peer Reviewed	473	10	1

Bilaga 2: PICO-verktyg för att sortera

<p>P</p> <p>Population</p>	<p>I</p> <p>Intervention</p>	<p>C</p> <p>Context</p>	<p>O</p> <p>Outcome</p>
<p>Barn Flickor Pojkar</p>	<p>Kommunikation Språkutveckling</p>	<p>Förskola Hemmet</p>	<p>Genus Miljö Arv Pedagoger Vårdnadshavare</p>

Bilaga 3: Förteckning över inkluderade artiklar (titel och år)

Förkortning	Titel	År
Bouchard et al.	Gender differences in language development in French Canadian children between 8 and 30 months of age	2009
Brekke et al.	Gender differences in toddlers' language and participation in language activities in Norwegian ECEC institutions	2018
Cabell et al.	Teacher-child conversation in preschool classrooms: Contributions to childrens vocabulary development	2014
Crow	All sex differences in cognitive ability may be explained by an X-Y homologous gene determining degrees of cerebral asymmetry	1996
Emilsson & Johansson	Participation and gender in circle-time situations in preschool	2013
Eriksson et al.	Differences between girls and boys in emerging language skills: Evidence from 10 language communities	2012

Frota et al.	Infant communicative development assessed with the European Portuguese MacArthur-Bates Communicative Development Inventories short forms	2016
Galsworthy et al.	Sex differences in early verbal and non-verbal cognitive development	2000
Greenwood et al.	The Early Communication Indicator for Infants and Toddlers	2010
Lindsey et al.	Gender Differences in Mother-toddler and Father-toddler Verbal Initiations and Responses during a Caregiving and Play Context	2010
Marjanovič-Umek et al.	Gender differences in children's language: A meta-analysis of slovenian studies	2017
Marjanovič-Umek et al.	The effect of children's gender and parental education on toddler language development	2008
Marjanovič-Umek et al.	Assessing toddler language competence: Agreement of parents' and preschool teachers' assessments	2011
O'Brien & Nagle	Parents' speech to toddlers: The effect of play context	1987
Schachter et al.	Do girls talk earlier?: Mean length of utterance in toddlers	1978

Simonsen et al.	The Norwegian communicative inventories: Reliability, main development trends and gender differences	2014
Van Hulle et al.	Genetic, environmental, and gender effects on individual differences in toddler expressive language	2004
Weizman & Snow	Lexical input as related to children's vocabulary acquisition: Effects of sophisticated exposure and support for meaning	2001
Zimmerman et al.	Teaching by Listening: The Importance of Adult-Child Conversations to Language Development	2009